

„Annak gyöngéd és csodálatos szeretetét élem meg újra és újra, aki jónak látta, hogy ezt a töréken emberi létet öltse magára mindazzal, ami vele együtt jár – a kiszolgáltatottsággal, a veszéllyel, a szenvedéssel és a szenvedéllyel, az éléttel és az elmúlással.”

TARTALOM

11. tanárszemmel

A csodák márpedig
léteznek – ünnepvárás
gyerekekkel –
Mihály Gyopár–Henrietta
írása

18. diákszemmel

Milyen a jó és rossz
osztálytárs? –
A csíkszeredai Nagy Imre
Általános Iskola diákjainak
véleménye

19. magánterület

Műlesiklás –
László Noémi írása

20. szülői szemmel

Amikor a saját gyerek
az ihletadó: verseskötet
született

21. tanárszemmel

Folyamatos megújulás
és hagyomány a változó
világban –
Antal Kinga írása

22. láthatár

Internethasználat: fiatalok
és idősek a görgetés
évszázadában

23. hivatalos

5. diákszemmel

Nem minden fér bele egy
kis dobozba – gyerekek az
ünnepvárásról – Csíkszent-
tamási diákok véleménye

6. lélekjelenlét

Épp az a figyelem vesz el,
ami az ünnep lényege –
Matei Linda írása

8. lélekjelenlét

Mindig több az ember, mint
a fogyatéék – egymást érezni,
mesélni a fontos –
Birta–Székely Noémi írása

12. láthatár

Adventi ablakvadászat,
közösségépítés Székelyhodoson –
Antal Erika írása

14. láthatár

Fenntartható az
évfolyamonkénti
egy osztály –
Szucher Ervin írása

16. szülői szemmel

A gyermekbarátság
aranyfonala és tanulságai –
Bartha Réka írása

1.

A betlehemi kisded kiindulópont és érkezési pont
az életünkben

FOTÓ: DEÁK SZIDÓNIA

mk

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel

• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport

• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok

• magánterület • térkép

Rendelje meg
a Magyar Közoktatást
a 2024-es évre!

www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2023–2024-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

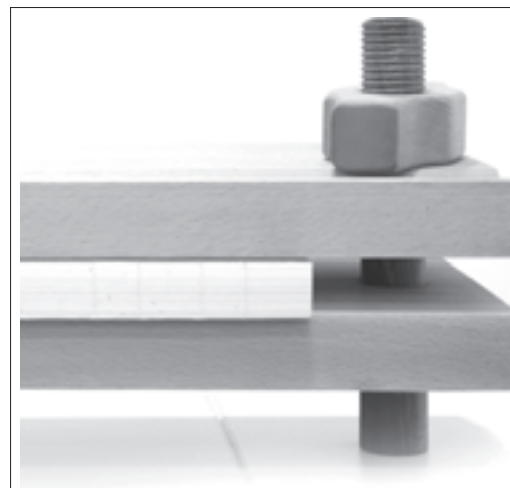
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatás> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatás

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Beszélgetés Nagy Tibor Sándor református lelkipásztorral

A betlehemi kisdéd kiindulópont és érkezési pont az életünkben

A „Békesség Istentől!”-re mindig „Dicsértessék a Jézus Krisztus!”-sal válaszol. Arcát eddig kétféleképpen láttam: mosolygónak (ez a gyakoribb) és az éppen felmerülő problémára megoldást kereső merengésbe merültnek. A problémákat pedig sorra megoldotta: a szamosháti kis falu, a Kolozs megyei Kide református egyházi ingatlanait egymás után újította fel, új lendületet adva az előre-
dő falu fejlődésének. A tavaly télen leégett parókiaépületet – és vele együtt a helyi közösséget – másfél év alatt újjáépítette. Reményt ébreszt ott, ahol az már kihalóban van. Képes rá, mert Istenben élő ember.

Nagy Tibor Sándor református lelkipásztorral, az Erdélyi Református Egyházkerület tanügyi referensével, öt gyermek boldog édesapjával családról, hivatásról, ünnepről beszélgettünk.

– Öt gyermek édesapja vagy, lelkipásztorként, egyházi szolgálatod által is kapcsolódsz a gyermekekhez. Mit jelent számodra a gyermek?

– Az én gyermekképemet a Szentírás világa határozza meg. Az első gondolat, ami eszembe jut a gyermekről, az az, hogy az anyaméh gyümölcse, ajándék. A 127. zsoltárban nem véletlenül, hogy a zsoltáros előbb arról beszél, hogy ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Merthogy igazából bármilyen keretet, bármilyen intézményt, így egy házat is csakis a gyermekek jelenlétével, életével lehet betölteni igazán. A gyermek számomra ajándék, de nem tulajdon. Istennek a ránk bízott legdrágább kincse, és nekem mint szülőnek és pedagógusnak az a feladatom, hogy mindaddig kísérjem életében, amíg kialakul és megszilárdul hite és személyisége, hogy azzá az emberré válhasson akihez a Teremtője minden adottságot megadott.

– Feleségeddel öt szép gyermeket neveltetek. Értéknek tartjátok a családot, és

Nagy Tibor Sándor, a Kolozs megyei Kideben szolgáló református lelkipásztor családjával, öt kislányával

példát mutattok a világnak ezzel. Milyen az élet öt gyermekkel? Mesélj meghatározó történeteket a családi életetekből! – Mindketten kétgyermekes családból származunk, úgyhogy nem közvetlenül első generációs kapcsolatból kedveltük meg a nagycsalád gondolatát. A nagyszülőknél viszont előfordult, hogy tízen voltak testvérek. Mi tudatosan is készültünk arra, hogy a mai standardok szerint értve nagy vagy nagyobb családuknak legyünk. Ez a kedves barátainknak köszönhető. Ők Temesváron élnek, egyik oldalról heten, másik oldalról haton testvérek. Látván a különböző családi eseményeken, hogy milyen szépen élnek meg a családi életüket, hogyan segítenek egymáson, hogyan támogatják egymást, és miként tesznek meg mindent azért, hogy mindenki a legjobban ki tudjon bontakozni és érvényesülni, éreztük, hogy talán az egyik legszebb ajándék, amit gyermekeinknek adhatunk, az az, hogy legyenek testvéreik, és együtt nőjenek fel. És most már látjuk is ennek az áldását. Mind az öt kislányunk más-más természettel rendelkezik, azonban az, hogy együtt nőnek fel,

nagyon sokat számít az ő lelki, értelmi fejlődésük tekintetében. Számomra különös élmény volt mindegyik gyermekünk születése. Először Erzsébet kislányunk születése jut eszembe. Akkor éppen tanári véglegesítő vizsgán voltam, úgyhogy igazából nem is tudtam, hogy a feleségem szülni készül. Többnapos volt a vizsga. Amikor bementem az elsőre, még nem tudtam semmit, és mikor kijöttem, jöttek sorra az SMS-ek, hogy megszületett a kislány. Lelkiismeret-furdalásom volt, hogy nem voltam ott mellette, de hát az Úr ezt pótolta később, amikor a személygépkocsinkban született meg a harmadik kislányunk. Úgyhogy akkor nagyon jelen voltam. Az utolsó kislányunk pedig éppen a vírusos időszakban született. Kidéből veztettem be Kolozsvárra, és az autóban tanakodtunk, hogy melyik kórházba menjünk. Attól tartottunk, hogy a járvány miatt hosszabb ideig választják el a gyermeket az édesanyjától. A jó Atya jót sugott nekünk, mert épp olyan kórházba mentünk, ahol erre nem került sor. Aztán még két hónapos sem volt a legkisebb, amikor egy hosszabb tanulmányútra

mentünk ki Hollandiába. Az úton összesen négyszer álltunk meg, merthogy akkor a különböző országokban nem volt erre lehetőség. Szintén meghatározó – már közelebbi – élmény számunkra

újjaépült a parókiánk, és most már szinte mindegyik gyermeknek van külön szobája. Most már meg kicsit amiatt aggódom, hogy ez miként befolyásolja az eddig kialakult jó kapcsolatokat.

A megújult papi lak, református templom és közösségi ház Kidében

az, hogy több mint másfél éven át egy szobában laktunk mindnyájan. Tavaly télen történt egy szörnyű tüzeset a parókiánkon, ami után gyakorlatilag arra kényszerültünk, hogy mind a heten egy szobában éljünk a kidei tartózkodásunk alatt. Amikor ezt kimondja az ember, nyomorként is hathat, de igazából nagy áldás volt számunkra. A gyerekek sokkal nyugodtabban tudtak aludni, pihenni, tudván, hogy ott vannak a szülők – egy légtérben megtanultuk elviselni egymást, és úgy látjuk, hogy ez a helyzet nagyon sokban segítette a közöttük lévő kapcsolatokat. Istennek hála,

Az első hetek eddig azt mutatják, hogy nagy áldása volt az elmúlt másfél évi együttlétünknek.

– Mitől működik jól a (nagy)család?

– Férjként azt tudom erre mondani, hogy mindenekelőtt a jó feleségtől működik jól a család. Nálunk a kedves párom az, aki mindenkinek tudja a programját, és igyekszik úgy szervezni, alakítani a családi alkalmakat, hogy az megfelelő legyen mindannyiunk számára. Úgy hiszem, mi attól működünk igazán jól, hogy nem heten, hanem nyolcan vagyunk a családban.

A jó Atya az, aki tényleg egyensúlyban tart bennünket. Amikor például a faluból a városba utazunk a gyerekekkel, az autóban tudunk együtt imádkozni. Mindnyájan megtanulták, hogy megosszanak pár gondolatot, imatémát, és szívesen énekelünk dicsőítő énekeket együtt. Ez nagyon jól összekovácsolja a családot, és jó alapot biztosít a hétköznapiakban való helytálláshoz.

– *Lelkipásztorként a Borsa völgye ékköveként számon tartott kis magyar faluban, Kidében szolgál. Érezhető módon erősen kötődsz – sőt minden bizonnyal családdoddal együtt kötődsz – Kidéhez és a kideiekhez. Kérlek, mutasd be a falut és a kis közösségedet!*

– Nagy feladat lenne röviden bemutatni a falut, ehhez Kovács Katalintól kölcsönzök gondolatokat. Ő az *Időringató* könyvében azt írja, hogy Kide maga Erdély, ugyanis négy templomban és egy imaházban dicsőítik Istent ebben a kis közösségben. Vannak olyan felekezetek, akiknek az imádsága elhalkulóban van, azonban az elmúlt években úgy tapasztaltam, hogy a jó Atyának mégis kedves ez a közösség. Tizenhatodik éve szolgálom a faluban; ennek az időszaknak 2016–17 körül volt a mélypontja, ekkor voltunk a legkevesebben az elmúlt évszázadban. Ez alatt a 15–16 év alatt csak református vonalon több mint 80 embert temettünk el. Annak idején egy 140 lelkes gyülekezetet örökölttem, most pedig meghaladtuk a 150-et. A jó Atya valamiért úgy gondolta, hogy életet kell vinni ebbe a kis közösségbe, ebbe a sajátos szent térbe, az elmúlt években ugyanis gyarapodott a kidei fiatal családok száma. A múltkor épp összeszámoltam, hogy most már tíz-tizenegy olyan család van Kidében, ahol gyerek is van, vagy gyereket szeretnének, és általuk egy új fejezet kezdődött el a falu életében. A jelenlegi nagy kihívás az, hogy jó irányt mutassunk ezeknek a fiataloknak. Ahogyan a családban váltják egymást a generációk, itt is azt éljük, hogy a falu életének egyik „része” lezárult, és ebben az új fejezetben már nem ugyanazok a faluminták érvényesülnek, mint egykoron. Attól elkezdve, hogy a fiatalok jó része kétlaki, Kolozsváron és Kidében is él. Nincs még arra lehetőség, hogy teljes egészében falun éljék az életüket, azonban valami nagyon ősi és nagyon

Nagy Tibor Sándor Kolozsváron született 1981 július 28-án. Mezőségi szülők gyermekeként a monostori tömbházdzsungelben nevelkedett. Az általános iskolát egy városnegyedi iskolában, a középiskolát a Kolozsvári Református Kollégiumban végezte, ahová misszionáriusi hivatástudattal érkezett. Ott ismerte meg kedves osztálytársát, Erikát, akinek már az első találkozásukkor elmondta, hogy majd feleségül veszi. Tizenegy évvel később ezt meg is tette. A Petrozsényban született, de bánsági származású párja, Erika a BBTE bölcsészkarán és a közgazdasági karán tanult Kolozsváron. Nagy Tibor Sándor a Protestáns Teológiai Intézetben szerzett lelkipásztori képesítést, és ezzel párhuzamosan tanári oklevelet vallás és történelem szakon.

Több mint 15 éve szolgál a szamosháti kis Kidei Református Egyházközségben, ami első és egyetlen gyülekezeti szolgálati helye. Ezzel párhuzamosan a teológia könyvtárában digitalizált, tanított, szakiskolai osztályok indulása felett bábáskodott és két ízben egy-egy évet Hollandiában tanult. 2011-től öt kislányuk született.

mély vonzalom köti őket oda. Az külön ajándék, hogy szinte mindenki közösségekben gondolkodik.

– *Amióta Kidébe érkezettél, építész. Mindezzel életet szítasz, és a reményt élteted az emberekben: ezután is lesz élet a faluban. Kérlek, beszélj – az utolsó kivételével – a megvalósításaitokról!*

– Amikor Kidébe helyezett Pap Géza püspök úr, rájöttem, hogy a kideiek valójában egy nyugdíjas papot vártak, aki eltemeti őket. Ezt így meg is fogalmazták. Én nem így közelítettem ehhez. Azt tudom, hogy a bomló, romló külső világ a belsőre is hat, és ez fordítva is igaz. Az Úr kegyelméből lehetőséget kaptunk, hogy szépen sorban megújíthassuk az egyházközségi épületeinket, és ezzel együtt új reménységet is kaptak az emberek. Úgy látom, hogy szükség van infrastruktúrát kialakítani, ami életet, találkozási lehetőséget biztosíthat ezeknek az új kideieknek. Ilyen módon válnak egyre inkább „kideiekké”, és így mosódnak el egyre inkább a különbségek a beköltözöttek és a tősgyökeresek között. Időrendi sorrendben említve: a régi parókián alakítottunk ki modern életkörülményeket, majd egy kis imaházat készítettünk a régi nyári konyhából. A következő projektünkkel egy már szinte romos kántori lakot alakítottuk át vendégházzá. Ez kettős szerepet tölt be, egyfelől lehetőséget nyújt a gyülekezet belföldi és külföldi vendégeinek fogadására, és kis jövedelemforrás is a gyülekezetnek a további fejlesztésekhez. Azután a templomot sikerült felújítani, és párhuzamosan az egykori felekezeti iskola megrongálódott épületét is újjáépítettük. Ugyanezen az udvaron található a Sipos Dávid gyülekezeti terem, amely szintén megújult, és több program szervezésére is lehetőséget biztosít. A tüzesetünk miatt egy holland fiatalokból álló csoport támogatásával egy nagy terasz kialakítására is lehetőségünk nyílt. Ezt az egész közösség sok-sok mindenre használhatja. Korszerű fűtésrendszert alakítottunk ki, amely el tudja látni ezeket az épületeket meleggel, meleg vízzel. Ezekkel párhuzamosan egyszer már megújult, de újra felújítjuk a faluközség tájházát is. Ez közben a Kide Egyesület tulajdona lett, így tudunk pályázni a felújítására. Újabban a fiatal családoknak ahhoz támadt

2022. január 22-én lángokban állt a kidei parókia, azóta megújult

kedve, hogy az egyesület székhelyén lévő csűr közösségi alkalmakra való átalakításával foglalkozzon. Ugyanakkor az egyesület udvarán kis játszóteret sikerült kialakítani, ami szintén a találkozásokat szolgálja.

– *Az utolsó megvalósításnak különös története van. Sajnos szomorú tragédia „árán” újult meg a parókia. De ez a történet nem csak egy épület újjáépítéséről szól... Hogy is volt ez?*

– A legtöbbször egyből nem tudjuk megérteni, hogy mi miért történik az életünkben. Van úgy, hogy hónapok vagy évek kell elteljenek ahhoz, hogy értelmet nyerjenek a megpróbáltatások. Úgy hiszem, így volt velünk is... A tavaly január 22-én, egy szép téli szombati napon kigyulladt a parókiánk, és az épület jó része tönkrement. Egyáltalán nem erre vágyunk, hanem egy nyugodt, hagyományos hétvégére készültünk. És hirtelenjében az életünknek egy nagyon fontos színtere megsemmisült. Öt gyermekünk otthonának tekintti Kidét, ők mindnyájan az itteni szolgálat idején születtek. A gyermekek különösen tudnak ragaszkodni a helyszínekhez meg a tárgyakhoz, és azon a január 22-én a mi gyermekeink

életében ez megváltozott. Már azon a napon úgy éreztük, hogy Istennek van valamilyen terve ezzel, hiszen az anyagi megrongálódáson kívül másfajta bal eset vagy testi sérülés nem történt. Sőt már akkor is egy nagyon sajátos közösség kovácsolódott össze azokból az emberekből, akik segítségünkre jöttek. Éreztük, hogy a jó Atya valamilyen áldása készül, merthogy sok mindenben keresztül jelezte nekünk, hogy ő ott jelen van. Nagyon megmaradt bennem, hogy a tűzoltás után latyakos cipőben, fáradtan álltak az emberek a hidegben, de valamiért nem akartak hazamenni. Megjegyzem, olyanok is jelen voltak, akik ritkábban szoktak templomba látogatni. Akkor megértettem, hogy nekünk most együtt kell imádkozni. Úgyhogy annak a nagyon kemény és hosszú napnak a végén az Úrral megélt ilyen jellegű kapcsolatunk volt az, ami igazából le tudta kerekíteni ezt az egészet. A másnapi istentiszteleten az Úr erőt adott arra, hogy a reménységről és az újjáépülésről tudjak prédikálni. És aztán sorra jöttek a felajánlások. Azt gondoljuk, hogy rossz világban élünk, pedig annyi jó ember van még ebben a világban. Annyi helyről érkezett együttérzés, szeretet, támogatás, és hát a szépen

elkezdtek az újjáépítést... Attól kezdve, hogy az újjáépítéshez ajándékba kaptuk a terveket, egész addig, hogy Hollandiából kerestek meg ifjak, önkéntesek, akik

– Egyházunk elkötelezett a keresztyén oktatás mellett. Ez nem új keletű irányvonal, ugyanis mindaddig, amíg a kommunista rendszer nem államosí-

Ezt a szolgálatot előbb kollégiumi tanárként, majd szakosztályok irányítójaként és 2021 őszétől Kató Béla püspök úr és az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsának megbízatásából a tanügyi osztály referenseként végzem.

– A gyermektől indítottuk beszélgetésünket és a gyermekhez értünk vissza. Hamarosan a betlehemi Gyermeke felé indulunk mindnyájan... Mit jelent neked a karácsony? Az idei karácsonyotok miben lesz más – ha más lesz –, mint a korábbiak?

– Isten ajándéka az, amikor a körök bezárulhatnak életünkben, amikor felismerjük, hogy a célegyenes utunk visszavezet a kiindulóponthoz, és megértjük, hogy maga az út is ajándék, és édes feszült várakozás, amivel az adventet asszociálok életünkben.

A betlehemi kisded kiindulópont és egyben érkezési pont is életemben és családom életében. Sokszor elgondolkodom azon, hogy miként lehetséges az, hogy valaki hitetlen legyen, amikor rátekin az élet csodájára egy gyermekben... Hogyan gondolhatja valaki, hogy csupán véletlenek és kusza biológiai folyamatok eredménye az az egyedi és csodálatos élet és lélek, ami egy kis csecsemőbe megtestesül?!...

Annak gyöngéd és csodálatos szeretetét élem meg újra és újra, aki jónak látta, hogy ezt a törekény emberi létezt öltse magára mindazzal, ami vele együtt jár – a kiszolgáltatottsággal, a veszéllyel, a szenvedéssel és a szenvedéllyel, az élettel és az elmúlással. Szeretném, ha gyermekeink a karácsonyfa alatt levő ajándékok kibontása után, amikor elmúlik a meglepetésvárás és a rácsodálkozás izgalma, abban a felemelő felfedezésben lenne részük, ami mindmáig igazi örömmel és reménységgel tölti be az egész világot: Megváltó született nekünk, Megváltó született nekem. Az elmúlt időszak megpróbáltatásai után a család bensősegesen megélt ünnepére vágyódom, mely erő, hit és reményforrás legyen az előttünk álló új évben is.

Közösségi összefogás, együttes munka Kidében

támogatni, segíteni akartak, nagyon sokan mellénk álltak. Ilyen módon olyan dolgok is megvalósultak, amelyekről régóta álmodtunk, de ezáltal a helyzet által váltak lehetségessé. Másfél év múltán, idén október 15-én sor kerülhetett a hálaadó és felavató ünnepségre. Most már be is költöztünk.

Megjegyzem, hogy amikor először megérkeztem Kidébe 2008-ban, már az első héten elmondták, hogy itt nem csak a reformátusoknak kell a papja lenni, hanem itt mindenkinek a papja kell lenni. Ez azután mindig emlékeztetőként ott van bennem, amikor egy igehirdetésre készülök. Azzal, hogy ez a parókia megépült, nemcsak a reformátusok, de az egész falu, az egész völgy lehetőséget kapott arra, hogy itt mindenkor lehessen hirdetni Isten ígétét. Ha jó infrastruktúra, jó körülmények vannak, abban reménykedünk, hogy mindig lesz olyan lelkipásztor, aki szívesen jön Kidébe. És ez az egész közösségre nézve nagyon fontos.

– Egyházi szolgálatod tanügyi kérdésekhez is kapcsolódik. Kérlek, beszélj az Erdélyi Református Egyházkerület tanügyi referenseként végzett munkádról! Milyen terveket tűztél, tűztetek magatok elé ilyen vonalon!

totta az évszázadokon keresztül kiépült egyházi iskolai hálózatot, a közoktatás gyakorlatilag egyházaink önként vállalt szolgálata volt.

Úgy gondolom, hogy ebben a korban, amikor a hagyományos értékrendszereket bizonytalan gazdasági és öncélú politikai érdekek mentén formálnak át, egyre fontosabb szerepet kell betöltsenek felekezeteink az oktatási kínálatban. Egy keresztyén többségű országban, mint Románia, aránytalanul alacsony a keresztyén oktatási intézmények száma a szekuláris intézményekkel szemben. Egyházunk feladatának tekintem, hogy tartalmában, minőségében, értékeiben és kínálatában olyan iskolai hálózatot támogasson és fejlesszen, mely igazi választási lehetőséget nyújt diákoknak és szülőknek a hazai oktatási piacon. Az egyházi tanügyi szolgálatom gyakorlatilag azzal kezdődött el, hogy 1996-ban a Kolozsvári Református Kollégium diákja lettem. Azóta meggyőződésem, hogy felekezeti iskoláink és tanintézményeink csodálatos lehetőséget nyújtanak arra, hogy a diákok keresztyén értékeket képviselő környezetben bontakozzanak ki, ahol nem „ciki” keresztyén embernek lenni vagy Istenben hívó fiatalnak lenni, ahol a gyermek, a szülő, az Isten, az iskola és pedagógusok egy sajátos élő közösséget alkotnak.

OZSVÁTH JUDIT

ozsvathjudit@yahoo.com

Nem minden fér bele egy kis dobozba – gyerekek az ünnepvárásról

„Jó, ha kapok ajándékot karácsonyra, de számomra nem az ajándékozásról szól az ünnep, hanem arról, hogy legyen együtt a család.” „Számomra az az igazi karácsony, ha együtt van a család, együtt bontjuk ki az ajándékokat. A szeretetet is jelenti az ünnep, illetve azt, ha megajándékozhatom a szülőket, a testvéreimet, rokonokat és a barátokat.” Amint a felsorolt példák is szemléltetik, minden diák számára más-mást jelent a karácsonyi ajándék. Van, akinek a tárgyi dolgokat, másoknak a semmivel fel nem érő családi együttlétet. Diákszemmel című rovatunkban a csíkszenttamási Bálint Vilmos Általános Iskola diákjait arról kérdeztük, számukra mi és mit jelent az igazi karácsonyi ajándék.

Eszter: Számomra a karácsonyi ajándékot a család jelenti. Nekem az a karácsony, ha együtt vagyunk, és nem az, amikor sok-sok ajándékot kapok. Az ajándékok eltörnek, elromlanak, de a család nem, hiszen a család örök életre szól. Igaz, boldog vagyok, amikor ajándékot kapok, de szomorú is, ha nincs együtt az egész család.

Hugó: Nekem a karácsonyi ajándék Jézus születésnapját jelenti, ugyanakkor boldogságot a szívemben.

Rajmi: Számomra a karácsonyi ajándék azt jelenti, hogy törődnek velem.

Tamás: Nekem a karácsonyi ajándék sok-sok örömet jelent, akkor ha együtt van a család.

Ákos: Számomra a karácsonyi ajándék, akkor jelenti a legnagyobb örömet, ha meglepetésből kapom. Ennek ellenére mégis csak akkor igazi a karácsony, ha együtt van a család.

Márk: Jó, ha kapok ajándékot karácsonyra, de számomra nem az ajándékozásról szól az ünnep, hanem arról, hogy legyen együtt a család.

Milán: Nekem a legnagyobb karácsonyi ajándék a szeretet, mert karácsonykor együtt az egész család.

Boróka: Nekem a karácsonyi ajándék azt jelenti, hogy együtt van a családom.

Jázmin: A karácsonyi ajándék számomra az, ha együtt van a család és boldogok vagyunk.

Dániel: Számomra a karácsonyi ajándék szeretetet, boldogságot és örömet jelent. Ez akkor van, ha együtt a család, együtt bontjuk ki az ajándékokat és éneklünk is.

Réka: A karácsonyi ajándék számomra a szeretetet, a boldogságot és az igazi együttlétet jelenti. Ajándék számomra az is, ha van hó.

Máté: Nekem a karácsonyi ajándék boldogságot és örömet jelent.

Tamás: A legnagyobb öröm, ha meglepetés.

Roland: Számomra a karácsonyi ajándék a családot jelenti.

Dávid: Számomra az az igazi karácsony, ha együtt van a család, együtt bontjuk ki az ajándékokat. A szeretet is jelenti az ünnep, illetve azt, ha megajándékozhatom a szülőket, a testvéreimet, rokonokat és a barátokat.

Márk: Számomra a karácsonyi ajándék az, ha a szülők örömet okoznak.

Andrea: Számomra azt jelenti az ajándék, ha mindenki örül az ajándékoknak, illetve ha nem tudom, milyen ajándék vár rám. Idén lehet, hogy havat is kérek az angyaltól. Nem biztos, megkapom, amit kérek, mert mindig mindent nem lehet megkapni.

FOTÓ • DEÁK SZIDONIA

BIRÓ ISTVÁN

biroistvan1993@gmail.com

Épp az a figyelem vész el, ami az ünnep lényege

Az ajándék a magyar nyelv értelmező szótára szerint nem jelent mást, mint valakinek ingyen, szeretetből és figyelmességből adott dolog, mellyel a másik félnek örömet, boldogságot szerezhethünk. Főleg a decemberi ünnepi időszakban foglalkozunk a legtöbbet az ajándékozással és természetesen a vele járó kisebb-nagyobb aggodalmakkal és idegességgel, melyek legtöbbször igen csak elhalványítják az igazi öröm ragyogását.

Nem titok, hogy minél inkább ismerjük a megajándékozni kívánt személyt, annál egyszerűbb a dolgunk az ideális ajándék kiválasztása terén. Ahhoz pedig, hogy valóban megismerjük őt, figyelniünk kell rá. Figyelmünkkel ugyanis számtalan olyan információhoz juthatunk, melyek jócskán megkönnyíthetik az ajándékkal kapcsolatos ötleteléseinket.

Az iskolában igen nagy népszerűségnek örvend az osztályon belüli mikulásos vagy angyalkázás, amikor a gyerekek egymást ajándékozzák meg, éppen ezért a legideálisabb időszak ez olyan emberi értékekről beszédtemát kezdeményezni osztálynevelői órán, mint az egymásra szentelt figyelem, a megértés, a kedvesség, illetve maga az ajándék/ajándékozás valódi jelentése.

A fogyasztói társadalom ünnepe

A karácsony a fogyasztói társadalom legnagyobb ünnepe, épp az a figyelem vész el, amiről valójában az ünnepnek szólnia kellene. Az üzletek és a vásárok már jóval december előtt előszeretettel, tele csillogó-villogó ajándékokkal csábítják a vásárlókat. Ez az ajándék-kavalkád pedig szempillantás alatt beszippantja az embereket, akik csodák csodájára még ekkora választék mellett sem tudják, mit ajándékozzanak a hozzájuk legközelebb álló szeretteiknek. Valójában a tengernyi, semmire sem jó csecsebecse közt illan el az a típusú figyelem, melyet barátaink és családtagjaink, szeretteink

érdemelnének. Egymás után barangoljuk be a hatalmas üzletláncok színesebb-nél színesebb műtűrökökkel színültig pakolt végtelen polcain órákon át az üres kosarainkkal, miközben egyre inkább elkeseredünk a felismeréstől, hogy fogalmunk sincsen, mivel okozhatnánk örömet embertársunknak. Az üzleteket róva több figyelmet kapnak az árcédulák tőlünk, mint az a személy, akinek vásárolni akarunk. Szinte észrevétlenül veszik át az uralmat a tárgyi értékek az emberi értékek fölött. Érdemes tisztázunk a gyerekekkel, hogy maga az ajándék többféle is lehet, kezdve a saját készítésű ajándéktól egészen az élményalapú vagy praktikus ajándékokig. A kulcs mindig abba rejlik, sikerül-e megválaszolni azt a kérdést, hogy a célszemélynek mire van szüksége, mi okoz neki örömet? Ehhez viszont elengedhetetlen a megajándékozni kívánt személy legalább minimális szintű ismerése. Ősrégi hiba, ha az ajándékválasztásunkat az alapján hozzuk meg, hogy esetleg mi magunk örülnénk-e annak az ajándéknak. Hajlamosak vagyunk végső kétségbeesésünkben önmagunkból kiindulni, és azt hinni, hogy amire nekünk szükségünk van, arra biztosan másnak is.

Amikor megjelenik a pénz a kamaszok életében

Érdekes megfigyelnünk, hogy főleg a kisebb gyerekek körében mennyire népszerű a kézzel készített, személyre szabott ajándék, ugyanakkor ennek fokozatos eltűnése, amint saját pénze lesz a gyerekeknek. Ahogy a pénz megjelenik a kamaszok életében, már egyre ritkább jelenség valamit készíteni, ellenben annál gyakoribb vásárolni valamit. A pénz ugyanis leegyszerűsíti a dolgokat, hiszen minek készítsük el az ajándékot, ha azt készen meg is vásárolhatjuk, időt, energiát megspórolva vele. Egyre gyakoribb maga a pénz ajándékozása, ezzel még könnyebbé tehetjük a dolgunk. Igen ám, de a sok idő, energia

és fejfájás megspórolása közben megfosztjuk magunkat a valódi „adni öröm” ajándékától is.

Érdemes szorgalmaznunk tehát az ajándékozás minél személyesebbé tételét azzal, hogy hajlandóak vagyunk időt és energiát befektetni ebbe a folyamatba. Természetesen nem arról van szó, hogy minden ajándékot kézzel készítsünk el, hanem arról a rá szánt időről, amit azzal a személlyel töltünk, akinek az ajándék szólna. Ha az iskolai mikulásoszt nézzük, már november elején szóba lehet hozni a közelgő ünnepeket, és biztatni a gyerekeket, hogy minél több minőségi időt töltsenek egymás társaságában ahhoz, hogy elegendő idejük legyen majd

Ez az ajándékkavalkád pedig szempillantás alatt beszippantja az embereket, akik csodák csodájára még ekkora választék mellett sem tudják, mit ajándékozzanak a hozzájuk legközelebb álló szeretteiknek.

kitalálniuk, mit ajándékozzanak társaiknak. További ötletként sokat segíthet, ha kisebb jellemzést íratunk a gyerekekkel arról a személyről, akit kihúztak. Felsorolva az osztálytárs hobbjait, érdeklődési körét, kedvenc filmjeit, színeit, sportolóit, autóit stb – és máris jöhetnek a nagy ajándékötletek. Sőt az sem bűn, ha egyszerűen rákérdeznek, mi lenne az a három dolog, aminek a másik leginkább örülne, majd ezek közül egyet kiválasztva ajándékoznak.

Az ajándékozás szimbolikája és etikettje

Ajánlatos a gyerekekkel olyan témákba is belemenni, mint az ajándékok

szimbolikája, etikettje, értéke, illetve annak prezentálása. Szülőkként ne foszszuk meg gyermekünket az ajándékozással járó „fejfájástól” azzal, hogy mi magunk vásároljuk meg az ajándékot helyettük, abban bízva, hogy így segítünk nekik. Engedjük, hogy ötletlenek, nézelődjenek, fektessenek energiát az egész folyamatba a megfelelő ajándék kiválasztásától, egészen az ügyes-bajos becsomagolásig.

Attól függően, hogy az ajándék kézzel készített vagy készen vásárolt, beszélhetünk annak eszményi, illetve materiális értékéről. Az első esetben a rááldozott idő, gondoskodás és törődés adja meg az értéket, a másodikban pedig maga a tárgy pénzbeli költsége. Mindkettő képes örömet okozni, ha jól választottunk, így annak eldöntése, hogy ki milyen típusú ajándékokat ad másoknak, teljes mértékben magánügy. A fontos, hogy aki kapja, ne a tárgy materiális értékét firtassa, hanem az ajándék mögött álló személy jó szándékát. Alapvető szabály, hogy az ajándék lónak nem nézzük a fogát, ahogy tartja a közmondás is. Abból a szempontból, hogy az ajándék milyen üzenetet közvetít, beszélhetünk azok szimbolikájáról. Semmiképp nem lőhetünk mellé, ha olyasmit adunk ajándékba, amire a célszemélyünk régóta vágyott, és ezt nem egyszer szóban is jelezte nekünk vagy a társaságunkban. Az viszont rendkívül veszélyes terep, ha olyasmivel szeretnénk meglepetést okozni, amivel a másik felet esetleg zavarba hozhatjuk. Éppen ezért vigyázunk arra, hogy ne olyasmit ajándékozzunk, amivel célozgatni szeretnénk valamire, mint például a fogkefe vagy dezodor egy olyan személynek, aki hadilábon áll a száj- vagy testhigiénéjével. A szimbolikus ajándékok ugyanakkor remekül célba érhetnek, ha azok támogatásunkat, egyetértésünket, empátiánkat fejezik ki, legyen szó például egy új utazotaskáról egy olyan szeretettünknek, akinek a mindene a kirándulás.

Tudatosítani a gyerekekben, hogy nem a drága ajándék a fontos
Nagyon fontos hangsúlyozni a gyerekeknek, hogy az ajándékozás célja nem az, hogy minél drágább és anyagi viszonylatban értékesebb dolgot adjuk át valakinek, hanem az, hogy az ajándékunkkal kifejezzük a szeretetünket, figyelmünket

és törődésünket. Már maga az ajándék csomagolása nagyon sokat elárul az ajándékadóról, hiszen a gondosan becsomagolt, esztétikusan és kedvesen elrendezett papír vagy masni az ajándékozó befektetett energiájának és idejének a

illetlen például a virágcsokrok félretevése a konyhapultra vagy a fogas alá helyezése, ahelyett, hogy rögtön vízbe tennénk őket. Nagyobb családi összejöveteleken ne hordjunk át minden ajándékot rögtön a kis szobába, csak hogy megmaradjon a

FOTÓ: PIXABAY.COM

Ajánlatos a gyerekekkel olyan témákba is belemenni, mint az ajándékok szimbolikája, etikettje, értéke

hírnöke. Az sem probléma, ha egyszerű ajándéktasakba tesszük a tárgyakat, ellenben vigyázzunk rá, hogy azok rendezetten foglaljanak helyet benne, illetve maga a szatyor is alkalomhoz illő legyen. Ne csomagoljunk karácsonyi ajándékot mondjuk egy tavalyi, szekrényaljban maradt esküvős szatyorba, mondván, hogy a csomagolás úgyis a szemétkben végzi majd. Az ajándékozás illemszabályaihoz ugyanakkor hozzátartozik egy ősrégi dilemma is, azaz a nagy „mikor bontsuk ki az ajándékot” kérdés. Az illetlen szerint kétséget kizáróan illik az ajándékot kibontani, lehetőleg már akkor, amikor megkapjuk. Mindössze csak néhány kultúrában, köztük a japánoknál szokás az ajándékot később, azaz az ajándékozó jelenléte nélkül megtekinteni. Figyeljünk arra, hogy legyen bármilyen kisebb ajándékról szó vagy olyasmiről, amiről kicsomagolás nélkül is tudjuk, hogy mi az, a lehető leghamarabb vegyük át, és bontsuk ki azt. Gyakori hiba és rendkívül

rend, amivel egész nap bíbelődtünk – jelezve így a rokonságnak, hogy számunkra fontosabb a lakás állapota, mint az, amit nekünk hoztak és nagy szeretettel átadtak. Végző soron az ajándékozás talán legfontosabb tulajdonsága az volna, hogy ne kötelességnek és pusztán társadalmi szokásnak tekintsük, hanem olyan gesztusnak, melynek leglényegesebb célja, hogy embertársunknak s vele együtt önmagunknak is örömet okozzunk. Ne felejtsük el, hogy a karácsonyi csoda nem csak a meséskönyvekben létezik, hanem a szereteteink körében, amikor a csomagok helyett egymásra figyelünk.

A szerző a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum testneveléstanára.

MATEI LINDA

matei.linda@yahoo.com

Mindig több az ember, mint a fogyatéék – egymást érezni, mesélni a fontos

Dr. Berszán Lília kolozsvári egyetemi oktatóval, integráltjátásház-vezetővel, az *Egymásmesék* című, a fogyatékkal élő gyerekek iránti érzékenyítést célzó mesekönyv szerzőjével beszélgettünk munkájáról, valamint a frissen megjelent kötetéről.

– Munkádból kifolyólag foglalkozol a mássággal, mondhatni szakmai szempontú megközelítésben életed fontos része a fogyatékkal élő gyerekekkel és fiatalokkal való foglalkozás nemcsak gyakorlati, hanem elméleti szempontból is, hiszen egyetemi oktató vagy, szakemberek képzésében veszel részt. Ezeknek a tapasztalatoknak köszönhető az idén a kolozsvári Koinónia kiadónál megjelent *Egymásmesék* című mesekönyved?

– Csak mióta ez a könyv megjelent, számoltam utána, hogy 1996 óta kerültem közel a fogyatékkal élő gyerekek világához. Az első kolozsvári munkahelyem a Bethánia fejlesztőközpont volt, ahol családsegítő szociális munkásként találkoztam olyan családokkal, akik valamilyen mértékű speciális igényű élő gyermeket neveltek. Pár évvel később egyetemi óraadóként is ez volt az első tárgy, amit tanítottam. Kezdetben csak annyit tudtam, amit az egyetemen tanultam, illetve volt egy családi érintettségem is, a tágabb családban volt súlyosan mozgássérült gyerek. Dolgoztam még az egyetemi tanulmányaim előtt egy székelyföldi gyermekotthonban, akkori nevén árvaházban. Ott is voltak speciális igényű gyerekek is, például egy autista kisfiú, de akkor még ezt a kifejezést sem ismertük. Egy tizenkilenc éves nyitottságával és kíváncsiságával próbáltam „megfejtetni” ennek az autista gyerekeknek a titkát: miért van az, hogy bizonyos ételeket elfogad, másokat nem; miért nem akarja, hogy ölbe vegyem; miért zárkózik be teljesen, ha fehér köpeny van rajtam? Akkor még nem készítettem feljegyzéseket, de ezek a kérdések megmaradtak bennem, és valódi megrázkódtatást jelentett számomra, amikor a gyógypedagógia-órán egyszer csak összeállt a kép bennem, hogy az a

Berszán Lília kolozsvári egyetemi oktató, integráltjátásház-vezető *Egymásmesék* című kötetének borítója

kisfiú autista volt. Azért nem megvilágosodást mondok, mert így utólag is fáj, hogy mennyire tudatlan és eszköztelen voltam, mennyire nem értettem én sem, de a tapasztaltabbak sem, hogy mi van vele, hogy kellene megközelíteni. Pedig a szememben, a ritkán elkapott tekintetben időnként láttam felvillanni valamilyen érdeklődést, keresést. Talán ez a megfejtetni akarás készítetett arra, hogy elkezdjek lejegyezni olyan részleteket, amelyek később kiindulópontjai lettek azoknak a történeteknek, amiket leírtam ebben a könyvben.

– Miért a szépirodalmat választottad kifejezési formának? Honnan jött az ötlet, hogy meséket írsz? Hogyan tudnád meghatározni műfaji szempontból, milyen meséket tartalmaz a kötet?

– Legszívesebben érzékenyítő történeteknek nevezném az *Egymásmesék* tartalmát. De annak is örülök, amikor szépirodalminak tekintik, ilyenként olvassák. Úgy gondolom, úgy tapasztalom, vannak olyan árnyalatai a speciális igény által meghatározott létezésnek, ami nehezen mondható el szaknyelven. Ezekben az írásokban igyekeztem nem

a másságot helyezni előtérbe, mert a másság túlhangsúlyozása nem kedvez az elfogadásnak. Beszélgetésindítóként tudom leginkább ajánlani ezeket az írásokat.

– Az „egymás” szónak, itt mint jelzőnek fontos szerepe van a kötet címében és a szövegek hangulatában is, mit szeretnél volna ezzel jelezni?

– Csak ez a közös nevező lehet a jó kiindulópont. Az egymás mindannyiunkra alkalmazható kifejezés. Külön-külön mind egymás vagyunk a körülöttünk levőknek. Sokszor, sokfelé elmondom, hogy mennyi mindent tanultam és tanulok ezen a közös úton. Néha gondolkodom is ezen, hogy vajon merre billen-ne a mérleg: tanítom-e én annyit őket, mint amennyit én tanultam, tanulok tőlük? Úgy hiszem, és úgy élem meg, hogy az egymás felé való nyitás gazdagít emberként és szakmailag is. Ha csak a saját példáimnál maradok: egyetlen szakkönyvből sem tudtam meg, hogy aki gyengén látó, attól még érdeklődhet a természeti jelenségek, a köd, a szivárvány, a holdjárás, a csillagok iránt. Úgy gondoltam, hogy ezek elsősorban látás útján megragadható élmények. De aztán megismerkedtem néhány látássérült gyerekkel, akiket nagyon izgatott az, hogyan lehet összerakni a többi érzékszervből származó érzékletekből azt, amit nem láthatnak. Ámultam, amikor én azt mondtam, hogy piros pulóver, és ők azt mondták, hogy az a puha, könnyű, kicsit fojtó szagú, háromágú ruhadarab a második polc jobb szélén. És valóban ott volt, és háromágú volt, mert volt egy többször visszahajtható magas nyaka, és tényleg a méretéhez képest könnyű volt és puha, meg kicsit festékszagú talán. Azt meg végképp nem tudtam követni, hogy erre a képletre szeretnék megfejtetni a természeti jelenségeket. De elkezdtem jobban figyelni rájuk. És ugyanígy jöttem rá arra, hogy van olyan, hogy valaki mozgássérült, és mégsem szenvedésként éli meg a tornaórát. Sőt bele tud kapcsolódni az élménybe, tudja csodálni azokat, akik képesek rohanni, lengeni a szeren. Persze az egymás tanulásának a folyamatához tartozott az is, hogy ezek a felfedezések nem általánosíthatóak. Mert lehet olyan is, hogy valakinek fáj, hogy kimarad a szabadon mozgás élményéből, fáj, hogy elveszíti a képességeit. Hogy fájhat egy

számomra megszokott szólás is, amit netán én magam is mondogatok néha.

– A mesék főszereplőinek gondolkodásmódja nagyon egyedi, sokszor meglepően érdekes és bölcs, ugyanakkor bájosan gyermeki is. Tele van a szöveg gyermeknyelvi sajátosságokkal, olyanokkal, amelyekre bárki ráismerhet, hogy ez vele vagy

térhasználatot tartom, ahol meg lehet figyelni, tapasztalni egymást, be lehet járni ki-ki a saját ritmusában a közeledés, kapcsolat felvétel, majd a kommunikáció és interakció útját. Erre szoktam azt mondani, hogy részvétel helyett részvétel. Részvétel egymás látóterében, játszótérben, étletterében stb. Mert amíg csak elképzelem azt, aki Down-szindrómás,

Berszán Lídia: „vannak olyan árnyalatai a speciális igény által meghatározott létezésnek, ami nehezen mondható el szaknyelven”

a gyermekével is megtörtént. Mit gondolsz erről, lehet ez egy olyan tényező, ami segít az érzékenyítésben?

– Igen, határozottan így gondolom én is. Azt szeretném, hogy az legyen az olvasók első benyomása, hogy mennyi minden hasonló: hogy én is gondolkodtam a csillagokról, én is készítettem finomságot, hogy én is rájöttem arra, mennyivel nehezebb ’jónak lenni’, hogy én is az apa-anya-gyermek háromszöget éreztem a teljességnek, hogy én is megküzdöttem az er-rel, engem is bántott, ha elneveztek. Ez az, ami kimarad, ha a más, a speciális felől közeledünk és nem a gyermek felől.

– Munkád során mit tapasztaltál, mi működik a legjobban az érzékenyítésben? Mi lehet ennek a legjobb tere? Az élő találkozások, az olvasás vagy a különböző programok, netalán a tudományos érvelés?

– Mindegyik a maga helyén és a megfelelő életkorban hasznos az érzékenyítésben. Legfontosabbnak és elsőnek a közös

látás- vagy hallássérült, mozgásában akadályozott, netán autista, addig hajlamos vagyok arra, hogy a részvétel miatt csak azt lássam, ami különböző, furcsa, fogyatékos. De ha részt veszek egy óranyira az életében, ha magam is tapasztalom, hogy mi érdekli, minek örül, miben tehetséges, vicces vagy nagyon egyedi, akkor sokkal egészségesebb képem lesz róla.

– A 13 mesét tartalmazó kötet történetei és különösen a látássérült kisfiúról szólók nagyon szép, lírikus megfogalmazásokat tartalmaznak. Nemcsak ez a mese, de úgy gondolom, hogy az egész kötet alkalmas az érzelmi intelligencia fejlesztésére, hiszen sok olyan témát feszeget, ami minden gyereket foglalkoztat: család, szerelem, barátság, hit stb.

– Az érzelmi intelligencia nagyon fontos abban, hogy képes legyek átélni olyan tapasztalatokat is, amelyeket nem mindig könnyű helyre tenni, amelyek kérdéseket ébresztenek bennünk, amelyek

megérintik a biztonságérzetünket. A fogyatékoság ténye minden bizonnyal ezek közé tartozik. Van benne sok küzdelem, fájdalom is. A lírikus megfogalmazás segíthet ezek oldásában. Ezért írtam meg azokat a tapasztalataimat, amelyek a képességet mutatják fel ezeknél a gyerekeknél és nem a hiányt. Nem minden Down-szindrómás gyerek ilyen elmés és nyitott mint Dánoska, de tapasztalataim szerint mindegyiküknek vannak 'szípkorái'. Nem minden látássérült gyerek keresi így annak a lehetőségét, hogy megfejtse a számára érzékszervileg nehezen megfogható jelenségeket, de mindegyiküknek vannak érdeklődési területei. Úgy gondolom, ez fejleszti az érzelmi intelligenciát, amikor tanulom egészében látni az embereket: képességeikkel és hiányaikkal, örömeikkel és küzdelmeikkel együtt. Ez a önmagunkkal való kapcsolatunkban is elfogadóbbá tesz.

– *A fogyatékkal élőkkel kapcsolatos tévmézmék felülírására is alkalmasak lehetnek ezek a történetek, hiszen például megtudjuk a Gyöngyök című történetből, hogy egy mozgássérült gyerekek egyáltalán nem zavaró, ha sportoló, futkározó gyerekeket lát, vagy a GPS-apa című mese, ahol az válik nagyon egyértelművé, hogy*

Dr. Berszán Lídia 1967-ben született Szatmárnémetiben egy hatgyermekes lelkes családban elsőszülöttjeként. Családjával Kolozsváron él, feleség, 3 gyermek édesanyja, 4 unoka nagymamája. Tanulmányait Kolozsváron és Budapesten végezte. Foglalkozása: egyetemi docens a Babeş-Bolyai Tudományegyetem szociológia és szociális munka tanszékén. Idős és fogyatékos személyek szociális ellátását végző intézmények alkalmazottainak tart képzéseket és szupervíziót. Családterápiás és lelki gondozói tevékenységet is folytat. Házigazdája a speciális igényű gyerekek és szüleik klubjaként működő integrált játszóháznak. Kötetek: *Fogyatékos és családvilágok* (2007); *Fogyatékos személyek társadalmi integrációja* (2007, 2017) *Alkonyidő – Szociális munka idős személyekkel* (2008, 2014); *Kutatások és mentálhigiénés beavatkozások a szociális munka területéről* (szerk. 2012); *Így éltem én – Életút és megküzdés* (szerk. 2021).

csak úgy találjuk meg a gyerekekhez vezető utat, ha teljesen beleéljük magunkat a gyerek gondolkodásába, belső világába. Mit gondolsz erről?

– Mindig több az ember, mint a fogyatékek, még akkor is, ha nagyon meghatározó a fogyatékosága. A közös részvétel arra is jó lehetőség, hogy átlagos emberként, – épként, ahogy mondjuk – a saját esetlenségeimet, 'bénaságomat', hálátlanságaimat megtapasztaljam. Hogy nem tudok megkerülni egy kerekesszéket, annyira csak azt látom, hogy elfelejtek normálisan beszélni, nem jut eszembe, mit is lehetne kérdezni, mesélni, játszani. Valós történet a *Szólások* című történet alapja. Amikor rámutatott nekem az a hallássérült kislány a Tudod-e sorozat *Szólások*, *mondások* című kiadványában arra a mondatra, hogy „néma gyermeknek anyja sem érti a szavát”, én akkor azon döbbentem meg, hogy milyen siket voltam mindeddig, nem hallottam, hogy ez annyira kemény. Mert öt négy évig nem tanították sem jelnyelvre, sem szájról olvasásra, de kifejlesztettek az anyukájával egy olyan kétszemélyes saját kommunikációt, ami otthonos és akadálymentes volt. Az anya gond nélkül fordított oda-vissza, ha egy harmadik személy is bekapcsolódott. Számukra ez az egymás értése volt a megtartó erő. Ugyanez az egymás értése az alapja a *GPS-apa* történetnek is. Ott a mesélő az egészséges testvér, aki előbb a szülőket figyel ki, általuk tanulja, hogy egymást érteni mindennél fontosabb, még akkor is, ha az autizmus vonalain nem mindig lehet átlépni, legfennebb tiszteletben tartani lehet. Mert csak így lehetnek családként ott egymásnak.

– *Milyen korosztálynak ajánlod a könyvet?*

– Támogatott olvasással már 4-5 éves kortól ajánlom. Ha együtt olvassuk és beszélgetünk róla, ha kérdezhetnek, ha ki mondhatják, ami gondolnak és érznek, akkor nincs alsó korhatár. Persze, úgy 8-tól felfelé tudják igazán követni a történeteket. De azt látom, hogy az egyetemi hallgatókkal is jól tudunk beszélgetni egy-egy mese mentén. Mindig elmondom azt is, hogy ez nem gyógypedagógiai kézikönyv vagy eseteleírás. Nem azt a következtetést kell levonni, hogy ilyen egy Down-szindrómás gyerek vagy egy autizmussal élő. Azt viszont fontos megbeszélni éppen az efféle kérdések mentén,

hogy nagyon sokfélék az azonos diagnózissal élők is.

– *Milyen pozitív változásokat látsz Romániában a másság elfogadása, a fogyatékkal élők életének megkönnyítése, segítése terén akár oktatási tekintetben, akár életminőség szempontjából?*

– Nem látok rá eléggé arra, hogy országosan milyen a helyzetük. Vannak nagy hiányok és szegyenletes lemaradások, és vannak jó kezdeményezések és pozitív változások is. Ha generációban gondolkodom, talán van némi elmozdulás a nyitottság, az elfogadás felé. Időnként hallok ilyen történeteket, amikor a gyerek magyarázza a szülőnek, hogy ez nem olyan nagy baj, hogy van az osztályban olyan

Ámultam, amikor én azt mondtam, hogy piros pulóver, és ők azt mondták, hogy az a puha, könnyű, kicsit fojtó szagú, háromágú ruhadarab a második polc jobb szélén.

gyerek is, akinek segíteni kell. Az én rálátásom szerint mindig az érintettek irányából jövő és a közösségi kezdeményezések tudnak hosszabb távon is eredményesek lenni. Amikor például egy iskolában kialakul a befogadás kultúrája a pedagógusok körében, majd a gyerekek szintjén is, azt nagyon jónak tartom.

– *Mit javasolsz a pedagógusoknak, szülőknél, hogyan, milyen módszerekkel érzékenyítsék a gyermekeiket az egymás látásának, értésének irányában?*

– Segítsenek abban, hogy legyenek ilyen közös tér lehetőségek, élmények, ahol kapcsolatba léphetnek egymással, tapasztalhatják, tanulhatják egymást. Olvassanak el egy-egy Egymásmesét, és beszélgessenek róla. Mire végigolvassák a könyvet, azt remélem, kicsit jobban, szívesebben fogják látni azt is, ami közös, azt is, ami más.

BIRTA-SZÉKELY NOÉMI

bszekelynoemi@yahoo.co.uk

A csodák márpedig léteznek – ünnepvárás gyerekekkel

A csodák mindennap jelen vannak az életünkben. Hol egy baráti ölelésben, hol egy szülői dicséretben, hol egy tancis „szuper vagy!” dicséretben. De az isteni vezetésben, a helyes útra terelésben, a gyógyulásban, a meglepetésekben is ott bujkálnak az apró örömek, amikre sokszor azt mondjuk, hogy „hát nem jön, hogy elhiggyem, ez nem lehet más, mint egy csoda!” Csupán nyitott szemmel kell járni, amit összekapcsolhatunk a hittel, jó cselekedetekkel, szép szavakkal, figyelmességgel, kedvességgel, segítőkészséggel, szeretettel. Ezáltal nemcsak velünk történhetnek csodák, hanem mi is okozhatunk boldogságot másoknak.

Felnőttkorban már tudatosabban kezeljük, sokszor magunknak teremtjük meg a csodákat, míg a gyerekkorban legfőképp a mesék jelentik a mágikus világot, ahol a jó mindig győz, a tündérek segítenek a bajba jutott királyfin, ahol a kőből leves főzhető.

Felnőttkorban már tudatosabban kezeljük, sokszor magunknak teremtjük meg a csodákat, míg a gyerekkorban legfőképp a mesék jelentik a mágikus világot, ahol a jó mindig győz, a tündérek segítenek a bajba jutott királyfin, ahol a kőből leves főzhető, a hegy megmozdítható, a nap ránk mosolyog, és ahol a Mikulás elrepít minket a szánjával. A mesék jelentik a csodát. Ez nincs másképp a Mikulással és az angyallal sem. Ezek azok az apró örömek, amik minden évben beteljesülnek, boldogabbá, varázslatosabbá teszik a mindennapokat.

Sok szülő fejében megjelenik a kérdés, hogy mit tegyen, hogy az ünnepek

varázsa ne csupán az ajándékozásról szóljon. A gyerek ne csupán azért várja a Mikulást, angyalt, hogy ajándékot kapjon, és ha a társa esetleg nagyobb, szebb ajándékot kapott, akkor csalódott legyen. Úgy gondolom, hogy a közös ünnepi készülődésben, az „együttön” van a hangsúly. Ha a gyereket bevonva a család együtt takarít, süt-főz, bevásárol, feldíszíti a lakást, sőt ha még beszélgetnek is a sürgés-forgás okáról, akkor a gyerek megérti, hogy az ünnep nemcsak az ajándékról szól. Meg hát mennyire jó érzés, amikor minden készken áll, megjön a Mikulás vagy az angyal, a család együtt van, és mindenkinek fülig ér a szája. Mindenki lelassul és elfelejti a mindennapok zaját.

Az ünnepekre való felkészülés az iskolai mindennapokban is jelen van. A Mikulásról, az angyalról szólnak a tankönyvekben a mesék, a kézimunkaórán ünnepi díszek készülnek, mikulások, karácsonyos dalok csendülnek. Ezekben a napokban van valami különleges, valami meghitt. A mi osztályunkban az igazán kedves pillanatok azok a beszélgetések, amikor megfogalmazzuk, hogy mi az ünnep lényege, mennyit ér az, hogy a család együtt van, hogy egészséges mindenki. Sokszor a gyerekek mondják el, hogy ők azért várják a Mikulást, mert olyan jó a készülődés, jó érzés, hogy a Mikulás figyeli azt, hogy ők mennyi jót cselekednek, és megajándékozza őket, viszont az igazán értékes dolog az, hogy a Mikulás jövősekor is a család együtt van. Természetesen örvendenek az ajándékoknak, de ők is szoktak ajándékot készíteni, amit az ablakba téve várják, hogy eltűnjön. Majd amikor megkapja a fa alatt édesanya, apa, a testvér az ajándékot, látni az arcukon, hogy mennyire boldogok. Ezek az igazi apró csodák, amit a gyerekek hamar megértenek és észrevesznek, csak vezetni kell őket ezen az úton.

Ha pedig a Mikulás és az angyal már csak a szívünkben létezik, akkor azt érezzük, hogy adni jobb, mint kapni, hisz mennyire jó érzés, hogy nemcsak

segítünk a szüleinknek készülni, de általunk készített ajándékkal is meglephetjük őket. A csoda nem tűnik el, csupán átváltozik, más lényeket kap.

A mikulásozás és az angyalozás azonban ennél többet is tanít a gyerekeknek. A hitről szól. Arról, hogy vannak csodák még akkor is, ha tudjuk, hogy talán nem bizonyítható, de mégiscsak vannak. Arról szól, hogy bízhatunk egymásban, bízhatunk a világban, mert van miért, hiszen a Mikulás és az angyalka akkor is „jön”,

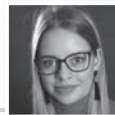
A hitről szól. Arról, hogy vannak csodák még akkor is, ha tudjuk, hogy talán nem bizonyítható, de mégiscsak vannak. Arról szól, hogy bízhatunk egymásban, bízhatunk a világban, mert van miért, hiszen a Mikulás és az angyalka akkor is „jön”, amikor már tudjuk, hogy fizikai valójában nem léteznek.

amikor már tudjuk, hogy fizikai valójában nem létezik. Arról szól, hogy nemcsak magunkra számíthatunk, hanem itt a családuknak, és benne a csoda.

„Nem az a kérdés, hogy léteznek-e csodák. Hanem az, hogy hiszel-e bennük eléggé ahhoz, hogy láthasd őket.”

A szerző a székelyudvarhelyi Orbán Balázs Általános iskola tanítónője.

MIHÁLY GYOPÁR-
HENRIETTA
gyopar186@gmail.com

Adventi ablakvadászat, közösségépítés Székelyhodoson

November 30-tól 24 napon keresztül mindennap találkoznak a falu központjában, a székelykapunál felállított óriás adventi koszorúnál, rövid ima után pedig elindulnak, hogy megkeressék azt a családi házat, ahol aznap felgyúl az adventi fény. Bár eredetileg ez nem volt része a tervnek, a család behívja és megvendégeli az ablakvadászokat.

Mindez Székelyhodoson történik immár harmadik éve, abban a Maros megyei faluban, ahol a kisiskolás gyerekek szülei keresték meg Kémenes Hajnal tanítónőt, hogy „találjon ki valamit”, valami olyasmit, ami összekovácsolja őket, igazi közösség jön létre a faluban, ahol együtt gondolkodnak és cselekednek. Az adventi ablakvadászatot magyarországi mintára előbb a Kulcs Egyesület szervezte meg Marosvásárhelyen, innen jött az ötlet, hogy Székelyhodoson is lehetne kezdeményezni, megszervezni – árulta el Kémenes Hajnal, akinek javaslatára már harmadik éve hozzák létre a községközpontban az adventi időszakban az élő adventi kalendáriumot.

Közösségformáló erő

A résztvevők a családok, akiknek iskolás vagy óvodás korú gyermekeik vannak, vagy voltak, illetve olyanok is, akiknek nincs közük az iskolához, a tanítónőnél jelentkeztek, aki összeállította az „adventi naptárat”, azt, hogy hol, melyik nap gyűl fel a fény az ablakban. Ez természetesen titkos, a jelentkezőkön és a pedagóguson kívül nem tudja, nem tudhatja senki, hiszen az a lényeg, hogy közösen induljanak el, és keressék az aznapi ablakot. „A gyerekek már ősztől nagyon készültek, kérdezték, hogy ugye idén is lesz ablakvadászat” – magyarázta Kémenes Hajnal, aki igazi közösségformáló ötletet valósított meg, hiszen a gyerekekkel a szülők is készülnek, ha idejük engedi el-eljönnek, vagy az adventi gyertya meggyújtásakor az idősek emberek is kimozdulnak, közösen imádkoznak, majd beszélgetnek, együtt töltönek egy kis időt.

Nyitás más falvak felé

Újdonság, hogy idén kiléptek a községközpont határain kívül, és bevontak két

másik falut, Iszlót és Jobbágytelkét is. „Nyitottunk és azt tapasztaltuk, hogy a szülők részéről is van nyitás” – mondta a tanítónő. Iszlóból két család jelentkezett, hogy szeretne bekapcsolódni az élő adventi naptár készítésébe, míg Jobbágytelkén négy család jelezte ugyanazt. Jövőre már többen lesznek – bizakodik a tanítónő, ugyanis most így, az elején az emberek egy kicsit tartanak, de ha jobban megismerik a kezdeményezés lényegét, mások is bekapcsolódnak majd. Nagyon szépen szerveződik, és azt mindenképpen pozitívumként élik meg, hogy kiléptek a faluból. Hiszen közösen tervezik meglátogatni, megkeresni a jobbágytelki, illetve iszlói kivilágított adventi ablakokat is.

Vendéglátás, meglepetés Mikulás

„Azt szeretném, ha jobban összekovácsolódna a falu közössége” – árulta el Kémenes Hajnal, hozzátéve, hogy a

kezdetekkor ő csak egy „egyszerű” ablakvadászatra gondolt, arra nem, hogy a vállalkozó család behívja a „vadászokat”, és megvendégeli őket. Ellenben azok, akik vállalták, hogy feldíszítik, kivilágítják az ablakukat, úgy gondolták, vendégül látják az őket felkereső gyerekeket, megkínálják egy forró teával, kakaóval, kaláccsal, süteménnyel. Idén a családok mellett még három intézmény is bekapcsolódott az ablakvadászatba, többek közt a polgármesteri hivatal is. Azt, hogy mennyi idősek ember él Székelyhodoson, addig nem is tűnt fel Kémenes Hajnalnak, amíg nem kezdett komolyabban foglalkozni a közösségépítéssel. „Most döbbszemtem meg attól, hogy a faluban milyen sok az idősek személye. A lakosságnak a többsége idősek. Ezért egy meglepetéssel készültünk, a Mikulás-várást tettük egyedivé” – számolt be a tanítónő, akinek a tanítványai örömmel kapcsolódtak be, apró,

kis, kézzel készült ajándékokkal, időzzel szereztek igazi meglepetést, úgy másztak, surrantak meg egy-egy udvarra, hogy ne lássa őket senki, akárcsak a Mikulás, hogy örömet okozzanak. De nemcsak mikulásos meglepetésben volt részükhöz a hodosi időszak embereknek, hanem az idős napját is megünnepelték közösen – hívja fel a figyelmet a tanítónő, aki elégedetten látja, hogy szombatontként kijönnek az adventi koszorúhoz, és jól érzik magukat, örülnek az eseménynek, amely újszerűséget hozott a falu életébe.

Hagyományok felelevenítése

A székelyhodosi tanítónő azt szeretné, ha a tanítványai és általuk a családok és az egész közösség újból felelevenítenék a népszokásokat, megismerkednének a neves napokkal, azok jelentésével, illetve az azokhoz szorosan kapcsolódó szokásokkal. Például, amikor az ablakvadászoknak minden napra egy-egy feladatot ad, akkor ezeket a jeles napokat is megpróbálja beleszőni. Borbála-napkor egy gyümölcsfa ágát vízbe kell tenni, hogy az karácsonyig kihajtszon – mondta. Ha karácsonyig kivirágzik, akkor jó termésre lehet számítani a következő évben. „Imádkozunk Szent Borbála tiszteletére, hogy minket a tűztől, víztől és hirtelen haláltól megoltalmazzon, és halálunk óráján Krisztus vérével megváltott nagy szentségben részesülhessünk” – így imádkoztak a bányászok, mielőtt leindultak volna a tárnába.

A Borbála-nap hiedelmei és szokásai sok tekintetben rokonok a Luca-naphoz (december 13.), de a magyar nyelvterületen csak szórványosan terjedtek el. Jellemzőek erre a napra is a női munkatílmak. Nem szabad varrni, mert bevarrnánk vele a tyúkok fenekét. Nem szabad söpörni, mert elsepernénk a szerencsét. Az ajándékozás, kölcsönzés is elvinné a szerencsét a háztól.

Ne legyenek haragosok az ünnepen

Mikulás napja előtt a cipőpucolás a feladat, de van, hogy a család kedvenc vacsoráját kell közösen elkészíteni, vagy mesélni kell közös részvétellel. Idén még egy tennivalóval bővült a feladatok sora: az ablakvadászok minden este egy rajzot készítenek, és arra egy gondolatot, kívánságot is írnak, és azt

annak a családnak adják ajándékba, akihez aznap este mennek, így köszönve meg a vendéglátást. Nagyon szép gondolatok születnek, például egy kislány, anélkül, hogy tudta volna, kinek készíti az ajándékát, azt a gondolatot mellékelte a rajza mellé, hogy ha úgy gondolják, hogy van haragosuk, akkor béküljenek ki azzal, ugyanis közeledik a karácsony, és sokkal szebb az ünnep, ha nem haragszunk egymásra.

Alakuló rituálé

A gyerekek, óvodás korútól a hetedik osztályosig, a 3 évestől a 13 évesig, nagy lelkesedéssel vesznek részt az ablakvadászatban, olyannyira, hogy vannak, akik kosárlabdaedzésre járnak, de most azt is lemondják, csak hogy részesei lehessenek a rituálénak. Mert évről évre alakul, egyre jobban kitárlják, hogy mit hogyan csináljanak. A stabil létszám, akik szinte minden este részt vesznek az ablakvadászatban 15-20 gyerek, hétvégén pedig szinte mindenki jön, még a szülők is – számolt be a tanítónő. Érdeklődésünkre, hogy hogyan, mi alapján látnak hozzá a kereséshez, elárulta, hogy miután az adventi koszorúnál találkoznak és imádkoznak, elindulnak. „A gyerekek több irányból érkeznek és már figyelik az ablakokat. Nem nagy falu Székelyhodos, nem kell sokat keresgél- ni, de azért megvan a varázsa annak, hogy titok, mikor melyik nap, melyik házban gyúlnak fel az adventi fények.

Persze azért a gyerekek próbálják kitárlni, kilogikázni, hogy hogyan rakom össze a programot, ezért is óvatosnak kell lenni. A szülők is próbálják titokban tartani, ha nem is sikerül mindig” – magyarázta Kémenes Hajnal.

Működik a közösség

Kérdésünkre, hogy elégtételt jelent-e számára, hogy harmadik éve sikerült megmozgatni a közösséget, elárul-

ta, hogy állandó munkát és energia- átadást jelent ez a tevékenység, ahol nem lehet hátradőlni, mert akkor lehet, hogy egy idő után összedőlne, amit évek alatt sikerült felépítenie. „Ezekben a napokban együtt vannak, és működik a közösség. Ez nagyon fontos” – tette hozzá a Székelyhodosra „gyökerezett” tanítónő, aki bár marosvásárhelyi, most már jobban érzi magát a faluban, mint a nagyvárosban. „Tavasztól ősziig kint vagyok Hodoson, télen bent a városban. De most már egyre nehezebb elhagyni a falut, ha nem alszom itt, akkor hiányzik a csend, a nyugalom. Így inkább elvégzem a városban a teendőimet, és ide jövök haza” – árulta el a közösségépítő pedagógus a Székelyhodoshoz való kötődését és ragaszkodását.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Beszélgetés Magó Attila iskolaigazgatóval a dicsőszentmártoni magyar oktatás helyzetéről

Fenntartható az évfolyamonkénti egy osztály

Bár a demográfiai adatok nem túl biztatók, és a szülői szokások sem kedveznek, Magó Attila, a dicsőszentmártoni Andrei Bârseanu Líceum igazgatója bízik a Kis-Küküllő menti város magyar nyelvű oktatása jövőjében. A Maros megyei településen, ahol a magyarság aránya száz év alatt 75 százalékról 15 alá születt, novemberben ünnepelték az anyanyelvű állami oktatás 150 éves létét.

– Honnan indult, hol tart, és merre halad a másfél évszázados dicsőszentmártoni magyar nyelvű közoktatás?

– Kezdjük azzal, hogy amikor 150 évet mondunk, akkor kimondottan az állami, intézményesített oktatásról beszélünk, mert felekezeti oktatás Dicsőszentmártonban, mint az egykori Magyarország minden kis szegletében, addig is létezett. Városunkban a mai Traian-iskola hátsó, régebbi épületében jött létre az első állami magyar iskola. Az anyanyelvű oktatás a múlt század vége felé élte fénykorát, legalábbis, ami a diáklétszámot illeti, hisz a település több iskolájában is párhuzamos osztályok működtek. Jelenleg mind az általános, mind a középiskolában egy-egy osztály működik, bizonyos évfolyamokon akár összevonva. Az elemiből – gyermekhiány miatt – hiányzik a negyedik osztály. Az Andrei Bârseanu Líceumban nem is olyan régen, évfolyamonként még két-két osztályt tudtunk indítani, mára csak egyetlen, úgymond biprofil maradt: a tanulóink egy része reál, a másik fele humán szakos.

– Ennyire megfogyatkoztak a dicsőszentmártoni és környékbeli magyar diákok?

– Próbálkoztunk és egy ideig erőltettük a két, párhuzamos osztályt, de az alacsony létszám és a gyengébb gyermekanyag miatt be kellett látnunk, hogy kínlódás az egész. Mi magunk döntöttünk úgy, hogy inkább egyetlen osztályra szűkítjük a magyar nyelvű középiskolai képzést, de az az osztály legyen minőségi.

Dicsőszentmártoni magyar óvodások ünnepsége

– Nem lehetett volna a gyengébb képességű tanulók számára szakoktatást biztosítani? Elvégre nem lehet mindenki humán vagy reál beállítottságú.

– Ezt szerettük volna mi is, hiszen ez lenne a járható út. Csakhogy a szülők nem így gondolják. Manapság senki nem akar kétkezi munkást nevelni a gyermekéből. Inkább erőlteti, kínozza, csakhogy elméleti líceumot végezzen. Nem érdekli, hogy a gyerek nem beszéli jól a román nyelvet, nem érti a matematikát, képtelen helyt állni, elbukhat az érettségén, ő mindenáron értelmiségit akar faragtatni belőle. Az ilyen szülő valóságos szégyenként élné meg, ha csemetéje szakmát tanulna.

– Ezek szerint a dicsői középiskola végzősei egytől egyig egyetemisták lesznek?

– Iskolai szinten a diákjaink mintegy 80 százaléka valóban felsőbb szinten folytatja. A magyar tagozaton ez az

arány kisebb. Merthogy nem mindenkinek sikerül az érettségi vizsgája.

– Ott mit mutat a statisztika?

– A magyar diákjainknak a fele érettségizett.

– Mivel magyarítható a kudarc? A Székelyföldön a román nyelvből bukna el a legtöbben, viszont Dicsőszentmártonban ilyen gondok nem kellene hogy legyenek.

– Márpedig itt is vannak. Tanulóink zöme a környékbeli magyar falvakból jár be. Számukra gond a román nyelv helyes elsajátítása és az irodalom megértése. Ha nincs kívül naponta gyakorol a nyelvet, legyen az román, angol vagy bármilyen, nehéz helyzetbe kerül. Én sem az iskolában tanultam meg románul. Az angolt nyolc éven keresztül oktatták, mégsem voltam képes elsajátítani. Akkor tanultam meg, amikor kikerültem az életbe, és alkalmam

nyílt használni. Azt már régóta hangoztatjuk, hogy valami gond van az iskolai nyelvoktatás körül, az elavult módszer nem hatásos. Van viszont egy másik probléma: a nemtörődömség. Sokan csak megszokásból járnak iskolába. Nem érdekli őket a tantárgy, nem oldják meg a házi feladatot, nem készülnek az órára. Amikor megfeleltetted, azzal takaróznak, hogy nem értik a tananyagot. Persze, hogy nem értik, ha nem is foglalkoznak vele!

– Az oktatási minisztérium által felkínált tanulmányi, illetve érdemösztöndíj nem stimulálja a diákokat? Vagy a pótvizsga, netán bukás lehetősége nem ijeszt meg?

– Azt a réteget, amelyről beszélünk sem az egyik, sem a másik lehetőség nem hatja meg. Ugyanis tudják, hogy a magyar tagozat fenntartásához az iskolának mindenképpen szüksége van rájuk. Abban az időben, amikor sikerült kiharcolni a második magyar osztály elindítását, megígértük a gyermekeknek, hogy aki nálunk elkezd a kilencediket, az a tizenkettediket is befejezi. Egyesek nagyon megjegyezték ezt, és esetenként akár fel is emlegették.

– Mi történik azzal a réteggel, amely sikeresen érettségizik és egyetemet végez. Visszatér Dicsőszentmártonba vagy környékére?

– Ritka az a fiatal, aki ha belekóstol a nagyvárosi életbe, visszatérne Dicsőbe.

– Ilyen körülmények között miként lehet hosszú távon biztosítani az utánpótlást?

– Egyértelmű: nehezen. Annál is inkább, hogy sok szülő Kolozsvárra vagy Marosvásárhelyre küldi gyermekét tanulni. Sem a városunk, sem az iskolánk nem tudja felvenni a versenyt a nagyokkal. Az viszont már kevésbé érdekli őket, hogy a 14 éves gyermek képes-e megszokni az idegen környezetet, fel tud zárkózni, jól tesz neki a családból való kiszakadás? Nem egy, nem kettő nem bírta, és visszatért. Volt, aki visszajött volna, de már nem volt hova, hisz az itteni osztály maximális létszámmal működött. Én amondója vagyok, hogy aki szeretne tanulni, tanulhat itt is. Akit meg nem érdekel az iskola, azt nem fogja érdekelni Kolozsváron sem, Marosvásárhelyen sem. Én ebben a középiskolában végeztem, a fiam szintén. No, de nem szeretnék túl borús képet festeni a dicsői oktatás helyzetéről, mert van mivel dicsekednünk is. Például az egykori

vármegye házát „örökbe fogadó” diákjaink országos második helyezést értek el az Örökségünk Őrei vetélkedőn, jutalomként pedig eljutottak Brüsszelbe.

– És akkor visszatérnék a kérdés lényegére: milyennek látja a dicsői magyar oktatás jövőjét?

– Szerintem mind általános iskolai, mind líceumi szinten ezt az egy osztályt képesek leszünk fenntartani. Bár a helyi elemiben jelenleg van két évfolyamunk, amely hiányzik. Biztató, hogy az óvodában, amely a magyar állam által épített és az önkormányzat által fenntartott anyanyelvű intézmény, mintegy hatvan gyermekünk van. Itt kiváló körülmények közt folyik az oktatás és nevelés, ennek is köszönhető ez a létszám.

– Elméletileg ez a létszám a következő három évre mintegy húsz-húsz előkészítőt jelenthet.

– Elméletileg. Ugyanis elég sok a egyes házasságból származó gyermek, akit magyar óvodába járatnak, majd román iskolába iratnak.

– Mekkora a román tagozaton tanuló magyar diákok aránya?

– A középiskolában szinte nincs olyan osztály, amelybe ne járna három-négy gyerek. Ami még ennél is furább, hogy közülük egyik sem tartott igényt a fakultatív anyanyelvű oktatásra.

– Ez annak tudható be, hogy ezek a gyerekek azért menekültek a magyar tagozatról, hogy egy tantárggyal kevesebbel „kínoldjanak”?

– Elképzelhető. Ami biztos, hogy a fiam egyik volt osztálytársa harmadikként jutott be a líceumunkba, és, mindenki meglepetésére, román tagozatra iratkozott. Olyan gyerek, aki színmagyar családból származik, a Kőkényes Együttesben táncol, Marosvásárhelyre a Bolyaiba készült, aztán mégis hozzánk felvételizett.

– Egy időben szó volt az önálló magyar nyelvű iskolahálózat kialakításáról – előkészítő osztálytól tizenkettedikig. Elvetették a gondolatot?

– Az iskolaalapítás reménye minden dicsői és környékbeli magyar lelkében él. Komoly összefogással és külső támogatással meg lehetne valósítani.

Csak hogy sokunkban még él az első kudarcba fulladt kísérlet emléke. Nem vagyok egy borúlátó típus, de a közeljövőben mégsem tartom kivitelezhetőnek. Dicsőszentmárton nem egy Segesvár, Szászrégen vagy Marosludas, ahol szintén kisebbségben él a magyarság. Itt mindig is egy eléggé erős magyarellenes szellő lengedezett.

– Önt miként fogadták el igazgatóként?

– Az igazgató elhunyt után, addigi helyetteseként egyedül jelentkeztem a versenyvizsgára. Maradjunk annyiban, hogy sem a városban, sem a tanfelügyelőségen nem tapsikolt ennek mindenki, de jogilag

Magó Attila igazgató: „Manapság senki nem akar kétkezi munkást nevelni a gyermekéből. Inkább erőlteti, kínozza, csak hogy elméleti líceumot végezzen”

nem is akadályozhatták. A kollégákkal más volt a helyzet, ők ismertek, addig is tiszteltek, és elfogadták a helyzetet.

– A liberális polgármester, akinek a felesége magyar, támogatja?

– Nem gáncsol.

– Nem láthat a jövőbe, mégis megkérdem: ötven esztendő múlva lesz még, aki megünnepelje a 200. évfordulót?

– Én optimista vagyok. Ami tőlünk, dicsőszentmártoni és környékbeli pedagógusoktól telik, mindent megteszünk ennek érdekében.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

A gyermekbarátság aranyfonala és tanulságai

Leám már középső csoportosként kijelentette, utána pedig többször is ráerősített arra, hogy neki van egy „legeslegjobb örök barátnője”. A felnőtt társadalom ilyenkor legyinteni szokott, hogy „igen, és majd lesz majd öt másik is”, így én is legyintettem magamban, és mosollyal nyugtáztam a kijelentését. Azóta eltelt három év, Lea pedig azóta is kitart a „legeslegjobb örök barátnője” mellett. Annak ellenére is, hogy az óvodai csoportból immár mindketten egyazon osztályközösségbe kerültek, ahol változott a csoportdinamika, úgyhogy akár szét is mehetett volna a barátság. Nem így történt... Éppen ennek kapcsán gondolkodtam el minap azon, hogy nálam annyira gyakran nem láthatta „legeslegjobb örök barátnő” jelenségét, mert az enyém Bukarestben él. És úgy vagyok vele „legeslegjobb örök barátnő”, hogy különbözik az életterünk, a társadalmi helyzetünk, a munkakörünk, és úgy általában minden... Szoktunk hosszan beszélni telefonon, olykor találkozni is, de egyik sem annyira rendszeres, hogy ebből a Lea számára egy „legeslegjobb örök barátság” körvonalazódhatott volna. Ez a hűségmodell tehát – bármennyire szeretném – nem tőlem származik, hacsak hetedik érzékével ki nem köbözte, hogy nekem is van ilyenem...

És igen, az én barátságomban is benne van az, hogy rengeteg vonatkozásban különbözünk, de van egy megmagyarázhatatlan, szavakba nem foglalható, láthatatlan vezérfonal, amely összetartja ezt a kapcsolatot egy „legeslegjobb örök” szinten. Akkor milyen jögről kérdejelezhethetném meg ugyanezt a gyermekem esetében? Olyan alapon, hogy 37 évvel fiatalabb nálam, „mit tudhat ő erről”?!

Nyilván, ezt a kapcsolatot leszámítva, a csoportdinamika azért dühörög, át- és újrakonfigúrálnak kapcsolatok. Legutóbb például, Lea megtartotta a régtől fogva beígért lánypartit, amelyre nagyon

Lea a játszótéren

LEARAZAI

át kellett gondolni és szűkíteni kellett a meghívottak listáját, hiszen a lakás, amelyben lakunk, elég kicsi, így nem teszi lehetővé túl népes bulizó gyermek-tömeg jelenlétét. Nekem volt egy előzetes elképzelésem a Lea szempontjairól és preferenciáiról, ami aztán utólag csupán részlegesen bizonyult hitelesnek. Voltak számomra meglepő vonatkozások Lea választásaiban, és azon kaptam magam, hogy úgy érvelek a „sorsdöntő” beszélgetésen, hogy az én tippjeim érvényesüljenek: „És X-et biztos nem akarod meghívni? Olyan szépen játszottatok együtt az Y buliján...” „Z-vel mióta vagytok akkora kebelbarátnők, hogy a szűk listádon szerepel?” „És akkor mi lesz majd V-vel, aki szintén meghívott a bulijára, te pedig most inkább W-ét választod...?” És akkor gondolkodni kezdtem azon, hogy egészen biztosan bele akarok-e szólni az elsős lányom meghívottlistájának alakításába? Mi a kockázata annak, ha beleszóllok, és mi annak, ha nem? Elvégre ez az ő partija, én csupán a főszolgáltató vagyok az

eseményen, eléggé korlátozottak és jól körülhatárolhatók a hatásköreim: kaja, bambi, optimális hangulat, szomszéd-kímélés, alkalmi gyermekputyulgatás meg ilyenek...

De az az igazság, hogy elég nehéz megállni, át nem kapcsolni kontrollmániásra. Ennél is nehezebb elvágni sokadszorra a köldökzsinórt (és még lesznek erre egyéb alkalmak is, ahogy a harci helyzet mutogatja magát), hiszen – lám-lám – a mindenkori cél az lenne, hogy a gyermeket megtanítsam önállóan dönteni, érvelni, kiállni a döntéseiért és választásaiért... Akkor meg miért ne lenne érvényes ez arra is, hogy miként alakítja a barátai szűkebb listáját egy buli alkalmával? Röviden: abban van itt a nagy különbség, hogy amikor nem figyelünk oda (és ezt merem többes számban írni), akkor a rosszul értelmezett és szükségesnek ítélt anyai aggodalomból belecsavarodunk sokadszorra az „anyukám majd megmondja, mert ő sokkal jobban tudja” mantrába. A rosszabb hír az, hogy ez akár a lakodalmi vendégsereg

összeválogatásáig is kihúzódhat, mert „anyukám” – természetesen – azt is „jobban” fogja tudni, ha nem állítja le magát időben egy kis önreflexióra.

Nem is gondolnánk szülői minőségünk első korszakában, hogy mekkora megpróbáltatás bölcsnek lenni az élet kissé „alattomosabb” helyzeteiben, amikor úgy tűnik elsősre, hogy „most babra megy a játék, nem akkora baj, ha kicsit döntögetünk”. És hogy ez az egész szülőség tulajdonképpen egy nagy zsonglörködés lesz az erőteljes jelenlétünk és a jótékony, hasznos visszavonulásunk között – annak függvényében, hogy mit kíván meg a helyzet. És most ezzel nem azt szeretném mondani, hogy a gyermeket tekintsük mindenben felnőttnek, holnap folyamodjunk buletinért a polgármesteri hivatal lakosság-nyilvántartó osztályán, melynek utána keressünk neki albérletet, hogy időben megszokja az önálló életet és létezését... Mindössze azt szeretném sugallani, hogy jól meg kell terveznünk, lépésről lépésre a visszavonulásunkat a gyermek életének különböző területeiről, és – ami talán a legnehezebb – egyformán megbízunk magunkban és benne, hogy az, amit átadtunk, amire időközben tanígtattuk, ahová módszeresen terelgettük, az a távollétünkben is ugyanolyan hasznos lesz számára, megvédi, felfegyverzi, gondolkodásra készíteti, és eligazítja (attól függően, hogy éppen mit követel meg az a helyzet, amelyben döntenie kell).

Nos, ez az elmélet nagyszerű. De van egy kis bibije. Éspedig az, hogy minket nem feltétlenül neveltek így. Mivel a nevelési modellek hagyományozódnak, öröklődnek, nekem például tudomásom van arról, hogy anyai nagymám igenis elég sokáig „megmondta” az anyámnak, hogy kivel kell barátkozni, hová kell menni, és hány óráig, kit kell kihagyni a listáról, és miért... Ő ezt a modellt sajátította el, busásan szolgáltatva nekem is alkalmat arra, hogy egy jó ideig a „nem”-et „jó reggelt” helyett használjam. Nos, saját tapasztalatból mondom, hogy a tiltólista update-jére bizony szükség van nemzedékről nemzedékre, és hogy ne legyek igazságtalan: én már egy helyenként aktualizált listára szórtam azokat a bizonyos „nem”-eket, mert a póráz még így is eléggé szűkös volt. Nem mondom, lehet, hogy ezek a nemzedékek közötti párviadatok

így is, úgy is lejátszódnak, azonban tenni szeretnék azért, hogy a gyermekem számára élesen elkülönüljenek a nem alkudható és az alkudható helyzetek és témák.

Nyilván van olyan szituáció, barátság, társas kapcsolat, amely a kezdeti időkben megköveteli az eligazítást, a gyermek számára le kell fektetnünk az útmutató, irányadó cölöpöket. Azonban

ki előttünk, hogy az illető lélekvezető alkalmasint átvehette a „mindentudó szülő” szerepét az illető életében, és most már ő mondja meg, hogy mi a helyes és alkalmas eljárás, viselkedés, megoldás az életben. Nos, sem szülőként, sem pedig avatott lelki segítőként nem az a cél, hogy nélkülözhetetlenné tegyük magunkat valaki, akár a felnőtt gyermekünk életében.

Nagy várakozás

nagyon jól meg kell vizsgálnunk előbb magunkban azt, hogy azokat a cölöpöket azért tesszük-e épp oda, mert általános emberi szempontból érvényes útjelzők, vagy egy kicsit a saját igazunkat szeretnénk vele igazolni, mert amúgy nyugodtan lehetnének máshol is. A két közötti különbségtételhez legalább annyira magabiztosnak kell lennünk, amennyire önkritikusnak. És ez egy ádáz, folyamatos munkát jelent önmagunkkal, önmagunkon. Csupán akkor látjuk tisztán, hogy nem minden cölöp helye annyira egyértelmű...

Minap azon morfondíroztunk egyik barátnőmmel, hogy vajon egy-egy erőlyesebb, határozottabb pszichológus kezét, alkalmira tervezett beavatkozását miért engedi el olyan nehezen a hozzá szegődött klientúra, miért válik nélkülözhetetlenné az illető számára. Erre egyfajta magyarázatként kristályosodott

Én például nagyon szeretném, ha nélkülözhetetlenségemnek csupán a jó társaságom és a vidámságom lenne az oka, közben meg arról mesélne a gyermekem, hogy melyek azok a tutik, amelyeket ő talált meg magának, mert annyira magabiztos, hogy a saját „helyes” útjáról nem terelheti le senki, nem sodródik árral, véleményekkel, divatokkal, uralkodó gondolkodási trendekkel. Már látom is magamat abban, a szülői, de leginkább baráti kellemeskedésre és vidámságra alkalmas karosszékben, amelyben leginkább a magam dolgaim morfondírozom, őt pedig hagyom eligazodni a világban, további útjelzőket csak kérésére helyeznék el...

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Elvárások és megfelelési kényszerek hálójában

Milyen a jó és rossz osztálytárs?

Osztálytársnak lenni nem egyszerű főként az elvárások és a megfelelési kényszerek világában. A csíkszeredai Nagy Imre Általános Iskola diákjait erről kérdeztük. (Az írás első részét októberi lapszámunkban közzeltük, alább következik a befejező rész.)

6. osztály

Egy jó osztálytárs vicces, együttműködő, hallgat rád, segít, ha elakadsz valamiben, vigasztal, ha rosszul vagy. A rossz osztálytárs csúfol, verekedik, nem segít és nem hallgat meg. (Hunor)

Egy jó osztálytárs kedves, segítőkész, szépen beszél. A rossz osztálytárs nagyképű, magának való. (Patrik)

Szerintem egy jó osztálytárs elfogadó és törődik a másikkal. A rossz kiközösítő és kicsúfol másokat kinézetük miatt. (Adrienn)

A jó osztálytársakra lehet számítani, és segítőkészek. A rosszak óra előtt és órán is hangosak. (Andor)

A jó osztálytárs segít, felvidít, játszik és jó a társaságában lenni. A rossz osztálytárs akadályoz, hazudik, csúfolódik, irigykedik. (Gyuri)

Attól jó egy osztálytárs, ha tiszteltudó, együttműködő és megosztja dolgait. Attól nem jó egy osztálytárs, ha nem akar mással dolgozni, különködik, nem tartja tiszteletben mások életét, és kihasználja mások kedvességét. (Boró)

Egy jó osztálytárs tud kedves lenni, ki segít, ha nincs házi feladatom, kölcsönad írószert vagy bármit, amit elfelejtettem iskolába hozni. Egy rossz osztálytárs nem segít, amikor szükség van, nem ad kölcsön semmit és cserben hagy. (Bogi)

A jó osztálytárs felhív telefonon, ha valami baj történt, nem szólja meg a másikat, és lehet rá számítani. A rossz osztálytárs nem köszön, nem beszél veled, és nem fog kezdet. (Balázs)

A jó osztálytárs segítőkész nyújt, amikor rosszul vagy, nem nevet ki, ha elrontottál valamit, és segít, ha valamit nem értesz. A rossz osztálytárs egyszer a barátod, máskor nem, és nem segít, ha kéred. (EKI)

8. osztály

Szerintem egy jó osztálytárs megosztja velem a kajáját, meghallgat, támogat, nagyon jókat nevet velem, és meg lehet beszélni vele mindent. A nem jó osztálytárs elítél, megbánt, veszekedik és idegesít. (Réka)

A jó osztálytárs mindig segít a bajban, ideadja a kajáját, megmentésképpen képes magára vállalni enyhe dolgokat. A rossz osztálytárs elárul, rossz dolgokba visz, kibeszél, magának való. (Klára)

A jó osztálytárs megnevetet, segítőkész, komoly és kedves. A kevésbé jó osztálytárs akadályozza az osztályt, komolytalan és kétszínű. (Ákos)

A jó osztálytárs önként felel, megmenti a többieket, segítőkész, megbízható és vicces. A rossz osztálytárs lop, zajos, nem hagy békén, nyomul és üvöltözik. (Marci)

Szerintem a jó osztálytárs segítőkész, sugó felmérőíráskor, motiváló, ideadja a házi feladatot, felvidít és osztózkodó. A rossz osztálytárs beköp, ha történt valami, bunkó, kétszínű, nagyképű, zavaró, szándékosan idegesít, tiszteletlen, és komolyan veszi a vicceket. (Hanna)

Szerintem a jó osztálytárs adakozó, vicces, nem rongál, és jár hokimeccsre. A nem jó osztálytárs okoskodó, bánt és ver. (Előd)

Szerintem a jó osztálytárs megbízható, jókat lehet vele beszélgetni, és ad gyógyszer, ha szükség van rá. Ezzel ellentétben a rossz soha nem ír házit, elveszi a dolgaikat, nem hagy békén, ha kérem, akkor sem, rossz dolgokat mond a hátam mögött, és kihasznál. (Eszter)

Egy jó osztálytárs megvigasztal felméről után, ha rossz a kedvem, felvidít, segít felkészülni a felmérőkre, kisegít, ha nincs valamim, ha finomat hoz az iskolába, megkínál. A rossz osztálytárs rivalizál, ha nem értek valamit, nem segít, inkább kinevet, kérdés nélkül elveszi a dolgaikat. (Bella)

A jó osztálytárs mindig segít, amiben csak tud, elmondja a hibáimat, adakozó, és megosztja a háziját. Rossz az az osztálytárs, akinek nincs saját élete, és folyamatosan a máséval törődik. (Norbi)

Szerintem a jó osztálytárs kedves, vicces, adakozó, „bolond”. A rossz osztálytárs stréber, nem vicces, nem kedves, és nem hagy lesni. (Hunor)

A jó osztálytárs segítőkész, barátságos, megértő, vicces és megbízható. A rossz osztálytárs elárul, megszegi a szabályokat, az egész osztály miatt szív, és túlzásba viszi a vicceket. (Dóra)

Egy jó osztálytárs segítőkész, barátságos, jószívű és az osztályt nem húzza rossz felé, hanem törekszik a jó hangulat megteremtésére. Próbálja elkerülni a konfliktust, de ha véletlenül belekeveredik, okosan próbálja megoldani. A jó osztálytárs összetartja az osztályt, és mindenkivel igyekszik jó kapcsolatban lenni. A rossz osztálytárs belehúzza az osztályt a bajba sokszor még akaratan kívül is. Az osztályt akadályozza a haladásban tanulás szempontjából, órán pofázik a tanárnak és hátráltat. A rossz osztálytárs viselkedése miatt rossz színben tünteti fel az osztályt a tanárok előtt. (Eszter)

A jó osztálytárs nem piszkál folyton, közzösít ki, nem kiabál hiába senkivel, pletykál, sugdolózik, és nem csinál viccet belőled. Ha szükséges, segít és figyelmes. A rossz osztálytárs: folyton zavar, szemberökhög, nem foglalkozik veled, idegesít, és nagyon sokszor hátba szúr. (Ágota)

BÍRÓ ISTVÁN.

Műlesiklás

A mi iskolánk nem sportiskola. Városunkban nincs magyar sportiskola, magyar rajziskola sincs. Zeneiskola van, vegyes tagozatú intézményben. Magyarul mozogni meg rajzolni nem, csak muzsikálni lehet. Persze sportélet azért folyik az iskolában. Vívás, gerelyvetés, atlétika, ilyen sportágakban még olimpiai versenyzők is kerültek ki diákjaink közül. Igaz, hogy ők különféle sportklubok tagjaiként tökéletesítették képességeiket.

Az iskolában folyó sportélet a labdajátékok szűk területére korlátozódik. Tudjuk, a labda nem életem szerelme. A síléc sem, pedig az nagy népszerűségnek örvend iskolánk diákjai körében. Van egy ilyen szokás, amit én nem értek, mert a mi családunk ennek a szokásnak egyáltalán nem hódol. Olyannyira nem, hogy nálunk nincs síléc, síbakancs, síruha, síszemüveg, síkesztyű, és sízni sem voltunk soha sehol.

Mit csinálunk akkor mi télen, kérdezik azok, akiknek van mindenük és Borsára, Kisbányára, a Piricskére, a Madarasi

Én csak szánkóval meg korcsolyával tudok le-siklani, a tömbház háta mögött vagy a városvégi domboldalon, ott, ahol az ember maga húzza fűjtatva fölfelé a szánkót, vagy baktat hétszentségelve vissza a tetőre.

Hargitára, a Déli-Kárpátokba, Szlovákiába, Ausztriába, Svájcba, Franciaországba, Olaszországba, Japánba járnak, hogy eszeveszett iramban lesiklassanak a lejtőn, utána pedig az újabb lesiklás reményében ilyen-olyan alkalmatossággal fölfontattassák maguk.

Teljesen nyilvánvaló, hogy iskolát tévesztettem! Én csak szánkóval meg

„Síeljenek Ötziék, amíg a talpuk fokhagymaszagú nem lesz, nekem elég a csicsonka, a korcsolya meg a szán.”

korcsolyával tudok lesiklani, a tömbház háta mögött vagy a városvégi domboldalon, ott, ahol az ember maga húzza fűjtatva fölfelé a szánkót, vagy baktat hétszentségelve vissza a tetőre oldalazva és sűrűn megtérdelve a gyatrán beszorított korcsolyával. Sebj, a lesiklás minden pénzt megér, és az ő napja is ugyanolyan adrenalinosan telik, még ha este a saját ágyában alszik is, és nem szürcsöl teát vagy krémleves, nem eszik sült krumplit a huszonhatodik és huszonhetedik lesiklás között.

Az biztos, hogy aki sízni tud, az majd nem mind odavan érte! Decembertől márciusig sílázban ég mindenki, aki bírja idegekkel, hogy a bakancsba, ruhába, sisakba, szemüvegbe, kesztyűbe, lécbé, botba belebújjon, és mire végre mindenbe belebújt, nem úgy érzi magát, mint egy méreténél több számmal kisebb kosztümbe bújtatott birodalmi katona a Csillagok háborúja című produkcióban.

Megsúgom, hogy egyszer az életben kipróbáltam ezt a sízés dolgot, de mire mindent magamra vettem, úgy leizzadtam, hogy legszívesebben azonnal lerúgtam volna a sok hacukát, és a

vastagja még csak ezután következett. A síeléssel ugyanis az a helyzet, hogy ha tudsz, akkor tudsz, ha viszont nem tudsz, akkor nagyon nem tudsz, ami azt jelenti, hogy mozdulni sem lehet, de ha mégis, azonnal elvágódsz. Szóval a sízéshez nem is annyira izomra, mint idegre van szükség, nyugalom, fegyelem és szülők, akik másfél évesen sílécra raknak.

Még mit nem! Szeretek cigánykereket vetni meg fejest ugrani az úszómecénkébe egymás után akárhányszor, ahányszor bárki parancsolja. A síelést ellenben meghagyom Ötziének, akit az Alpokban találtak valahol Ausztria és Olaszország határán. Síeljenek Ötziék, amíg a talpuk fokhagymaszagú nem lesz, nekem elég a csicsonka, a korcsolya meg a szán. A magyarnak önerőből is megy a lesiklás, nem kell ahhoz külön felszerelés. Sportosak vagyunk, persze, de mindennek van egy határa. S még azt is feszt szűkebbre szabják a történelmi események!

LÁSZLÓ NOÉMI

nocsek@gmail.com

Amikor a saját gyerek az ihletadó: verseskötet született

Karácsonykor már a fa alá kerülhet Demeter Kinga első, gyerekeknek szóló verseskötete. A részben szilágysági származású, jelenleg családjával Münchenben élő háromgyermekes anyuka a kiadványt inspiráló élethelyzetekről, az alkotói munka szépségeiről és nehézségeiről mesélt.

Gyerekek mindennapjait és érzéseit mutatja be színes rajzok kíséretében Demeter Kinga első verseskötete. A részben szilágysági származású, szabadidejében ajándéktárgyak festésével és grafikával foglalkozó fiatal nő szerint egy saját szerkesztésű könyvvel nem könnyű piacra kerülni, és ha a háttérből nem támogatják az ismerősök, barátok, de elsősorban a férje, akkor talán soha nem vág bele a kötet létrehozásába. „Mindig is arról álmodoztam, hogy a gyerekeknek szép kötetbe összegyűjtöm a verseket, és rajzolatok mindegyik mellé, de hogy a családon kívül másokhoz is eljusson a munkám, arra már nem mertem gondolni. Idén aztán megtört a jég: olyan sokan biztattak és mondták, hogy a versek kedvesek és szerethetőek, hogy rászántam magam, és belevágtam a hatalmas projektbe” – mondta Demeter Kinga, akinek tizenéves korában születtek meg első versei. Ezekbe főként nagyma-

„Az illusztrálás az elején nehezen ment. Édesanyaként rengeteget olvas az ember, s mivel ezek a versek néhány kivétellel valós történeten alapulnak, nem volt nehéz elképzelni a képi világot, a megvalósítás azonban már nem volt egyszerű”.

májáról és szülőfalujáról, a Szilágy megyei Ketesdről, az ott élő emberekről és a falusi életéről, az iskola udvarán töltött délutánokról írt.

„Miután megszületett nagyobbik lányunk, teljesen átalakultak a rímek és

dallamok. Az idő múlásával annyira belezódom az anyaságba, hogy a mindennapi történetek, játék, móka, de olykor a nehézségek (például az első betegség, első kórházi látogatás) megihlettek, és elkezdtem gyerekverseket írni. Aztán jött a második és harmadik gyermek is, így a történet egyre kerekesebb lett” – emlékezik a grafikus vállalkozást működtető kreatív alkotó. Szerinte versei attól érdekesek, hogy mindegyik egy megtörtént eseményen, élethelyzeten alapul, vagy a gyerekek kérésére született mese-vers.

Az első, dallamos mesének is megfelelő mű 2017-ben jött létre 23 versszakkal, az évek során összegyűlt versekből ezúttal csak a rövidebbek jelennek meg, a többit pedig igény szerint külön kis képeskönyvben szeretné megjelentetni. A teljes mértékben Demeter Kinga által szerkesztett első kötet 18 verset tartalmaz majd. „Az illusztrálás az elején nehezen ment. Édesanyaként rengeteget olvas az ember, s mivel ezek a versek néhány kivétellel valós történeten alapulnak, nem volt nehéz elképzelni a képi

világot, a megvalósítás azonban már nem volt egyszerű. Az, hogy grafikával foglalkozom hatalmas segédeszköz volt a kezemben” – részletezte a jelenleg családjával Münchenben élő háromgyermekes anyuka, akinek „legnagyobb kritikusa”, a gyerekei nagyon élvezik, hogy róluk szólnak a sorok. „Élvezik a történetet, és néha egy-egy vers olvasása után ők is próbálnak rímeket kitalálni. Emellett nagyon sok pozitív visszajelzés érkezik szülőtársak és ismerősök részéről, így én is csak bízni tudok benne, hogy sok más kisgyerek és szülő tetszését fogja elnyerni az első kötet” – fogalmazott a kolozsvári születésű Demeter Kinga.

Arról is beszámolt, hogy a könyv várhatóan december közepén jelenik meg, boltokban egyelőre nem lesz kapható. Lehetőség nyílik majd előrerendelésre a demeterkonyvek@gmail.com e-mailcímen. A rendeléssel kapcsolatos információk hamarosan elérhetővé válnak a kingabdemeter.de weboldalon.

B. J. L.

Folyamatos megújulás és hagyomány a változó világban

Mindennapi oktató-nevelő munkánk egyre gyakrabban kerül kihívás elé, ugyanis folyamatos megújulás, folyamatos változás szükséges a pedagógus részéről is a gyorsan változó világban. Gyakran feltesszük a kérdést: milyen irányba kell elmozdulnunk; mi az, ami mégis fontos a modern kor gyermekei számára is. És erre az állandó kérdésfelvetésre maguk a gyerekek adják meg a választ azáltal, ha jól fogadják az általunk kínált lehetőségeket. A népi hagyományok megismertetésének, elmélyítésének egy őszi népdaltábor keretén belül adtak teret a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Általános Iskola tanítói.

Az alsó tagozatos diákok körében nagy népszerűségnek örvend a népdaléneklés, ugyanis az utóbbi években több osztály népdalcsoportja, valamint egyéni énekesei is rendszeresen részt vesznek a Csak tiszta forrásból népdalverseny különböző szakaszain, ahol nagyon szép eredmények születtek. Akár az országos szakasról is tértek már vissza diákjaink magas helyezéssel. Ezt a lelkesedést használták ki pedagógusaink, akik az őszi szünet idejére népdaltábor keretében mélyítették el a tanulók ismereteit, bővítették a tanulók népdaltárát.

A táborban az éneklés mellett a népművészet egyéb területeibe is beavatták a pedagógusok a tanulókat. A tábor irányító Antal Kinga és Fazakas Magdolna tanítónők mellett élő szavas meséléssel ismertette meg a gyermekeket Barabás Zsófia tanítónő. De sor került bútorfestésre is, amikor Gáll Adél gyergyóalfalvi óvónő bevezette a tanulókat a népi díszítőművészet rejtelmeibe. Kipróbálhatták a vidékekre jellemző szín- és mintavilágot egy-egy kis alkotáson keresztül.

A napi rendszeres éneklést kiegészítette a csoportos játék, Barabás Zsófia és Benedek Ibolya tanítók irányításával. A tábori kézműveskedés során a nevezéskészítéssel ismerkedhettek meg, Bajkó Emese tanítónő segítségével. A tevékenységek állandó segítőtje Csáki Renáta tanítónő volt. A népviselet jellemzőit is felfedezték kis bemutatáson keresztül a tanulók, majd saját készítésű babájukat öltöztették egyszerű népies viseletbe Biró Anna-Mária és Láng Kinga tanítónők vezetésével. A tábor során nem maradhatott el a közös tánc sem. Így a Balázs-Bécsi házaspár révén táncházban gyakorolhatták a résztvevők a helyi tánclépéseket. A táborzáró napon Rigmányi Lajos néptáncoktató hangszerbemutatójára került sor, amikor a gyerekek kipróbálhatták a bemutatott hangszereket.

A táborban készült kézműves munkákból is kis kiállítás készült. A gyerekek megcsodálhatták egymás munkáit és ezek segítségével feleleveníthették a táborban tanultakat. Hasznosnak bizonyult a tábori tevékenységsorozat, amit az is igazol, hogy a november 15-én megszervezett Csak

FOTÓK: ANTAL KINGA

Gyergyóban november közepén tábort szerveztek, az éneklés mellett a népművészet egyéb területeibe is beavatták a pedagógusok a gyerekeket

tiszta forrásból népdalversenyen az intézményünk dalcsoportjai, valamint több egyéni versenyző is továbbjutottak a megyei szakaszra. A tábor a Fogarassy Mihály Alapítvány segítségével a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatásával jött létre.

A szerző a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Általános Iskola pedagógusa.

ANTAL KINGA

antalkinga77@gmail.com

Internethasználat: fiatalok és idősek a görgetés évszázadában

Nagyon más-más online terekben élnek a generációk, viszont nem lehetetlen, hogy hidak épüljenek közöttük, amely a különböző nemzedékek sajátosságainak megértésében gyökerezik. A megértés és elfogadás fontosságáról Gergely Orsolya szociológus, a Sapiencia EMTE csíkszeredai kara társadalomtudományi tanszékének adjunktusa beszélt.

A digitális világ egyre erősödő dominanciája révén a különféle generációk tagjai egyaránt jelen vannak manapság az online térben, azonban valószínűsíthető, hogy más-másféleképpen kommunikálnak, használják az internetes felületeket az egyes nemzedékekhez tartozók. Gergely Orsolya szociológus, a Sapiencia EMTE

Romániára vonatkozva azt lehet olvasni a kutatási jelentésből, hogy a gyermekek negatív online tapasztalatai egyre gyakoribbakká válnak, és egyre korábbi életkorra tevődnek át.

csíkszeredai kara társadalomtudományi tanszékének adjunktusa arról beszélt, mik a legfontosabb viselkedésszerű különbségek az egyes generációk közt (baby bommerék, X, Y, Z, alfa) a virtuális világhoz való viszonyulás tekintetében.

A gazdaságilag aktív, vagyis jelenleg 15–65 év közötti generációk közé tartoznak a nyugdíjba készülő baby boomerék, valamint az X, Y és Z generáció tagjai. Az egyes generációkat határoló születési időszakok eltérőek lehetnek egy-egy évvel a különböző módszertanok szerint. Az úgynevezett

veteránok generációja 1946 előtt született, utánuk következik a baby boomer nemzedék, vagyis az 1946 és 1964 között születettek. Az X generáció tagjai 1965–1979 között születtek, az Y generáció tagjai 1980–1994 között. A két legfiatalabb generáció közül a Z-nek nevezett nemzedék tagjai 1995 és 2009 között látták meg a napvilágot, az alfa generáció tagjai pedig 13 évesek vagy annál fiatalabbak: 2010-ben vagy utána születtek.

„Az eszközhasználat tekintetében alapvetően jelentős a különbség a különböző nemzedékek közt. Rengeteg példát lehetne sorolni, csak egyet teszünk: a tévézési szokások. Nemzetközi és országos adatok alapján is látjuk, hogy a klasszikus tévézés egyre inkább a baby boomer és X generáció médiafogyasztási gyakorlatát uralja, a fiatalabbak körében egyre ritkább” – fejtette ki a szociológus. Hozzátette, az Y, de főleg a Z generáció már sokkal szabadabban szeretne tartalmakat nézni, hallgatni, olvasni – vagyis amikor ideje van, és nem akkor, amikor épp egy adott műsor fut a tévében.

Gergely Orsolyától azt kérdeztük, milyen fajta hidakat lehet építeni egymás felé az online tér által uralt világban, és mik a legfőbb akadályai az effajta „hídépítésnek”. „Az egymástól való elszigetelődés nem fizikai vagy nem mindig fizikai. Nagyon más-más online terekben élnek a generációk, vagy a másfajta társadalmi közegekben mozgó. Viszont nem lehetetlen, hogy hidak épüljenek, és ez a hídépítés az én meglátásom szerint abban gyökerezik, ha megértjük a többi generáció sajátosságait, és megértetjük a saját generációnk jellemzőit, döntéseinek motivációit, az eltérő értékvilágok eredőit” – fejtette ki a szociológus. Rámutatott, a megértés az elfogadás nagyon fontos lépcsőfoka: ha nem bántóan, lesajnálóan, lekezelően beszélünk egymás habitusairól – például a digitális habitusokról.

A szociológust arról is kérdeztük, hogy készültek-e felmérések Romániában az utóbbi időben az internethasználati szokásokra vonatkozóan, és ha igen, milyen következtetések születtek. „Romániában is zajlanak például az EU Kids (statisztikai felméréseket végző cég) online adatfelvételei. 2020-ban végeztek egy nagy kutatást legutóbb 19 európai országban. Romániára vonatkozva azt lehet olvasni a kutatási jelentésből, hogy a gyermekek negatív online tapasztalatai egyre gyakoribbakká válnak, és egyre

A megértés az elfogadás nagyon fontos lépcsőfoka: ha nem bántóan, lesajnálóan, lekezelően beszélünk egymás habitusairól – például a digitális habitusokról.

korábbi életkorra tevődnek át. A legnagyobb növekedés a 9–10 évesek körében tapasztalható, ami egyre korábbi online kitettséget jelent ezzel együtt kockázatokat” – mutatott rá a szociológus. Kifejtette, az internetes zaklatás áldozatai, tanúi egyre fiatalabbak, és egyre erőteljesebb probléma a gyermekek személyes adatainak megosztása a kiskorúak beleegyezése, tudta nélkül. „Ezekből az eredményekből az látszik, hogy egyre fiatalabb életkorban egyre több a kitettség, így nem lehet ezzel a kérdéssel nem foglalkozni. Szülőknek, nagyszülőknek, pedagógusoknak, de a teljes társadalomnak is feladata odafigyelni a kiskorúak internetezésére” – hívta fel a figyelmet Gergely Orsolya.

B. J. L.

Önkormányzati pénzből korszerűsítendő iskolák

Megszavazta a képviselőház plénuma döntéshozó fórumként novemberben, hogy ezentúl az egyházi tulajdonban levő ingatlanok felújítását és karbantartását az önkormányzatok, illetve állami költségvetésből is finanszírozhatják. A törvénytervezet kidolgozását széles körű konzultáció előzte meg a kezdeményezők, a vallásügyi államtitkárság és az egyházi képviselők között – adta hírül az Rmdsz.ro. Ennek értelmében a jövőben az önkormányzatok anyagi forrást biztosíthatnak a kulturális örökség részét képező javak megőrzésére, karbantartására, kulturális-vallási múzeumok rendezésére, fenntartására, egyházmegyéik, esperességek közigazgatási székhelyeinek építésére, javítására, plébániák, parókiák, temetők karbantartására, valamint a szociális és egészségügyi létesítmények építésére, berendezésére és javítására. A törvény a Hivatalos Közlönyben való megjelenését követően lép hatályba.

Az anyanyelvi oktatás kiemelt célja a szórvány cselekvési tervnek

Nagybányán ünnepelte november közepén az RMDSZ a magyar szórvány napját. A rendezvény a 2024-es választási évre összpontosított, és a résztvevők megfogalmazták: a jövő év igazi tétje, hogy ott legyünk azokban az intézményekben, ahol a magyarokról is döntenek, a következő évtizedben is tudnia kell építkezni és cselekedni a magyar közösségnek – olvasható az Rmdsz.ro-n. A magyar szórvány napján elfogadták a szórvány cselekvési tervet a jövő választási évre, a tervben szerepel az anyanyelvi oktatás, a magyar összefogás megerősítése az egyházak, civil és szakmai szervezetek között, vagy az Összetartozunk nevű székely-szórvány együttműködés bővítése. Ezeknek a céloknak a szolgálatában az egyik legfontosabb eszköz a politikai képviselet, amit meg kell védeni 2024-ben – hangzott el a rendezvényen. Az eseményen Besztercétől Temes megyéig terjedő jó gyakorlatokról is beszéltek a szórványból érkező közösségi vezetők. A panelbeszélgetés résztvevői elmondták: minden ilyen rendezvény a magyar

közösség megerősítéséhez járul hozzá, és azt hangsúlyozza, hogy a szórványban is van magyar jövő.

Kiállásra biztatnak szexuális visszaélések ellen

Elítéli állásfoglalásában a tanár-diák kapcsolat határai megszegésének minden formáját, és változást szorgalmaz a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium diáktanácsa azt követően, hogy november közepén az erdélyi magyar sajtóban megjelent egy cikksorozat, amelyben kilenc lány meséli el, hogy Orbán Zsolt, a Hargita megyei elit iskola történelemtanára és Csíkszereda önkormányzatának volt tanácsosa húsz éven át szexuálisan és érzelmileg visszaélt a

A magyar szórvány napján elfogadták a szórvány cselekvési tervet a jövő választási évre, a tervben szerepel az anyanyelvi oktatás, a magyar összefogás megerősítése az egyházak, civil és szakmai szervezetek között, vagy az Összetartozunk nevű székely-szórvány együttműködés bővítése.

diákjaival – olvasható a Maszolon. Az ügy kapcsán a tanintézet diáktanácsa rámutat, az iskola idén több konfliktusos helyzetbe került. Felidézik a ballagási időpont körüli vitákat, és úgy fogalmaznak, ezt és a későbbi eseményeket követően a diákok fellélegezhetnek, amikor Markó Ilona elvállalta az igazgatói feladatokat. A diákok képviselői szorgalmazták a változást, hogy ne kelljen az intézményhez tartozó embereknek lehajtott fejjel sétálniuk az utcán. Meglátásuk szerint ilyen körülmények között a tenni akaró tanáraik éppen reményeiket veszítik. Arra biztatják a diákokat, ha úgy érzik, hogy valaha bármilyen féltéltalmazásnak áldozatai, szemtanúi voltak, hívják a 119-es telefonszámot,

a hívást fogadó szakemberek segítséget nyújtanak. Arra ösztönzik a diákokat, ha az iskolában bármilyen probléma felmerül, forduljanak a diáktanácsához. A Facebook-oldalon közzétett állásfoglalás alatt többen is gratulálnak, sőt a csíkszeredai önkormányzat képviselője a támogatásukról biztosítja a diáktanácsot. Mint arról többi erdélyi sajtóorgánus is beszámolt, a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium egyik tanáráról több korábbi diáklány azt állítja, hogy az elmúlt mintegy húsz évben behálózta, és szexuálisan kizsákmányolta őket. A megvádolt tanár a Maszolnak elmondta, „sok féligazság” jelent meg róla, majd pedig tudatos lejáratási kampányról beszélt részletes válaszelevelében. Az eset az egész erdélyi közvéleményt megrázta, az ügyben a rendőrség is vizsgálatot indított.

Kiváló pedagógusok munkáját méltatták Nagyváradon

A család után az iskola a második legerősebb kapocs a nemzet összetartásában – mondta a magyarországi Belügyminisztérium parlamenti államtitkára a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) nagyváradi díjkiosztó gáláján november végén. Rétvári Bence kifejtette: az oktatásban sok tekintetben lebomlanak az országhatárok, és függetlenül attól, hogy valaki a határ egyik vagy másik oldalára született, az ugyanazt tudja megtanulni a magyarság irodalmáról, történelméről. Hasonlóképpen az iskola segít kompenzálni a diákok különböző családi háttéréből fakadó esélykülönbségeket is. Az államtitkár szerint fontos előrelépés volt az is, hogy a – korábban piaci szempontok alapján kezelt, szerzői jogvédelem által korlátozottan elérhető – tankönyvek közkinccsé váltak. Mint mondta: egyre többen használják a Nemzeti Köznevelési Portálra digitális formában feltöltött „okostankönyveket” és oktatási segédanyagokat. Az ingyenesen hozzáférhető platformon 64 ezer okosfeladatot, 5300 feladatsort, 7700 kiegészítő tananyag-elemet lehet elérni, a portálnak eddig 6,2 millió látogatója volt, 27 millió letöltéssel, ezeknek egy jó része már a Kárpát-medencéből, vagy akár a diaszpórából származik – tette hozzá.

A nagyváradi ünnepségen tíz pedagógus vehette át a legalább 25 éve a pályán lévő, és kiemelkedő oktatói-nevelői munkát végző, nyugállományba vonuló pedagógusoknak, egyetemi oktatóknak adományozható Pedagógus Szolgálati Emlékérmét. Kéry Hajnal, Bihar megyei főtanfelügyelő-helyettes, az RMPSZ megyei szervezetének elnöke arról beszélt, hogy az igazi pedagógus nemcsak a tanórákon „lámpás”, hanem egész életében az marad. Ezért döntött úgy az RMPSZ országos elnöksége, hogy a több évtizedes oktató-nevelő munka elismeréséül kétfévente Ezüstgyopár díjjal jutalmazza azokat a pedagógusokat, akiknek életpályája példaértékű, munkásságuk, alkotásuk maradandó értéket teremtett. A pedagógusszövetség életműdíját – a közösség és a magyarság kitartó szolgálatába állított sok évtizedes tanítói, nevelői pályafutása elismeréseként – a Hegyközsátrón, Érszőlősen és Margittán oktató Kovács Katalin vehette át.

Megkéselte nevelőjét egy 16 éves nagyváradi diáklány

Őrizetbe vették azt a 16 éves lányt, aki november végén az igazgatóhelyettes irodájában megkéselt egy tanárt, mert az feljelentette őt azok után, hogy egy fiúval találta őt a nagyváradi bentlakásos iskolában, ahol tanult. A lányt – akit magaviseleti problémák miatt róttak meg tanárai és édesanyja jelenlétében – bíróság elé állítják azzal a javaslattal, hogy 30 napra előzetes letartóztatásba helyezték. Gyilkossági kísérlettel vádolják, ugyanis a nyomozók szerint a lány kabátujjában egy 21 cm pengéjű kés volt elrejtve. A nevelőt kórházba szállították és megműtötték, az általa elszenvedett sérülések 40-45 napos orvosi ellátást igényelnek, írja a News.ro-ra hivatkozva a Maszol.

Pedagógusokat díjaztak Csíkszeredában

A pedagógusok világnapja alkalmából november végén a Hargita Megyei Tanács az Apáczai Csere János Pedagógusok Házával és a Hargita Megyei Tanfelügyelőséggel közösen díjazta azokat a Hargita megyei pedagógusokat, akiknek tevékenysége kiemelkedő a gyerekek oktatása és nevelése, a közösség és a megye életében – adta hírül a Maszol. Az

ünnepségen Ferencz-Salamon Alpár, az Apáczai Csere János Pedagógusok Házának vezetője, megyei tanácsos köszöntő beszédében elmondta, azokat díjazzák, akik a pedagógusi munka mellett irányt mutatnak, összefogják a közösséget, követendő példát mutatnak. Mint fogalmazott, a jó pedagógus nem leckéjével okít, hanem példájával nevel. A november 23-ai eseményen Burus-Siklódi Botond, a pedagógusok háza volt igazgatója is köszöntötte a jelenlevőket. Megköszönte a partnereknek, hogy értékelik és kitüntetik a pedagógusokat munkájukért, azokat, akik sokat tettek a Hargita megyei oktatásért. A Majláth Gusztáv Károly-díj azoknak a személyeknek adományozható, akik huzamosan kiemelkedő nevelő és oktató munkát végeztek a gyermekek, a tanulók személyiségformálásában, képességfejlesztésében, tehetséggondozásában, iskolateremtő munkásságuk elméleti és gyakorlati eredményeit a megye több oktatási intézményében hasznosítják. A Pro Civitate díj azoknak a személyeknek adományozható, akik a megye kulturális, művészeti, oktatási, sportéletében vagy a közelet egyéb területein hosszú ideig kimagasló tevékenységet végeztek. Majláth Gusztáv Károly-díjban részesült Ádám Katalin pedagógus, Bakó Klára grafikus és textilművész, rajztanár, Csibi Zsuzsanna, a gyergyószentmiklósi Kós Károly Általános Iskola igazgatója, Dávid Zoltán, a csíkszeredai Nagy Imre Általános Iskola igazgatója, Dósa Zoltán egyetemi tanár, Hunyadi Irén tanító, hagyományörző, Laczkó György igazgató, és Novák Károly István tankönyvszerkesztő munkáját is post mortem díjjal ismerték el.

Iskolakezddést támogató ösztöndíjak a Szilágyságban

Közel 500 szilágysági magyar előkészítő osztályos kisiskolás vehette át novemberben a magyar kormány támogatását. A szilágysági Magyar Iskolaválasztási Program gálaműsorát Szilágysomlyón tartották a római katolikus gyülekezeti házban. A jeles eseményen részt vett többek között dr. Latorcai Csaba miniszterhelyettes, Galik Gábor kabinetfőnök, Daróczi László és Kolozsi Kilián kormánytisztviselő, a Rákóczi Szövetség részéről dr. Petrovay László igazgató

és munkatársai, valamint Seres Dénes parlamenti képviselő, Kovács Irénke szenátor és Kovács Zoltán, a Báthory István Általános Iskola igazgatója, a Rákóczi Szövetség és az RMPSZ Szilágys megyei elnöke – olvasható a Maszolon. A rendezvényen Kovács Zoltán elmondta, ettől a tanévtől Szilágys megye is bekapcsolódhatott abba a nagy körforgásba, amely az iskolakezdő kisdiákokat és szüleiket szólítja meg. Seres Dénes parlamenti képviselő beszédében megköszönte a magyar kormánynak és a Rákóczi Szövetségnek a támogatást, hogy a szülőket arra buzdítják, hogy magyar osztályba írássák gyermekeiket. Dr. Latorcai Csaba, a Területfejlesztési Minisztérium közigazgatási államtitkára az ünnepi alkalomra egy Kányádi Sándor idézetet is hozott, mely szerint: „egyetlen hazánk van, ez a magyar nyelv” – mondta. Ezáltal kijelenthetjük, hogy együtt, összefogással a haza ott van, ahol a magyar nyelvet beszéljük. Magyarországon ott van, ahol a magyar nyelvet beszéljük, és ez a mai nap a hazának, a hazaszeretnek és a magyar nyelvnek az ünnepe Szilágysomlyón – tette hozzá. Megköszönte a szülőknek, hogy megtanítják a gyermekeiknek, hogy mi a hazaszeretet, mert ezt nem lehet tankönyvből tanulni, csak példával, példaadással, a hagyományok átadásával, és ebben a munkában a Báthory István Általános Iskola a szövetséges. Szilágysomlyón van magyar jövő, mert vannak kisiskolások, és kellő összefogással évek múltán is lesznek olyan kisdiákok, akiknek a szülei azt akarják, hogy a gyerekeik magyarul tanuljanak, magyarul gondolkodzanak. Petrovay László igazgató hozzátette, a szülők a lehető legjobb döntést hozták meg nemcsak gyermekük érdekében, hanem az egész Szilágys megyei magyar közösség érdekében. Hiszen ezek a kis magyar gyermekek, akik idén szeptemberben beléptek a magyar iskolába, megtanulják az államnyelv mellett a magyar nyelvet, irodalmat, történelmet, és kultúrát, így az oktatási intézményt évek múltán elhagyva, jó eséllyel magyar felnőttekké válnak, és ők lesznek a Szilágys megyei magyar közösség utánpótlása” – mondta.

D. SZ.